VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDASZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

XII. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM. ÁRA: 60 FILLÉR 1970. MÁRCIUS 5.

NAGYGYŰLÉS gazdaságpolitikánk időszerű kérdéseiről

Dr. Timár Mátyás, a Minisztertanács elnökhelyettese előadása egyetemünkön

Február 27-én pénteken egyetemünkre látogatott Dr. Timár Mátyás az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, a közgazdaságtudományok doktora, egyetemünk tanára. Részt vett az egyetemi pártbizottság kibővített ülésén, majd konzultációs előadást tartott egyetemünk oktatói és hallgatói számára gazdaságunk jelenlegi helyzetéről, gazdaságpolitikánk időszerű feladatairól.

A zsúfolásig megtelt I-es előadóban Szántai Kálmán, az egyetemi pártbizottság titkára üdvözölte a vendégeket: Timár Mátyás elvtársat, Bacsó Béla elvtársat az MSZMP IX. ker. Bizottságának titkárát, Fazekas Mihály elvtársat, a Budapesti Pártbizottság munkatársát, Boér Jenő elvtársat a Minisztertanács munkatársát, s a megjelent oktatókat, hallgatókat, majd felkérte Timár elvtársat az előzetesen feltett kérdésekre támaszkodó előadás megtartására.

Bevezetőben a Minisztertanács elnökhelyettese, a gazdasági helyzet fő mutatóival foglalkozott.

A GAZDASÁGI HELYZET KÉT FŐ MUTATÓJA

A gazdasági helyzet alapvető jellemzői a gazdasági egyensúly és a gazdasági fejlődés ütemének mutatószámai. A nemzeti jövedelem a II. ötéves tervben 24%-kal növekedett. A III. ötéves tervben a tervezett növekmény 19—21%, a valóságos szám 1970-re 40% lesz. Ez jó trendvonal, s e növekedés egyben reálisnak tekinthető.

A fogyasztás alakulása a II. ötéves tervben 22%. A III. ötéves tervperiódusban a várható szám 32%. A reáljövedelem növekménye a II. ötéves tervben 21%, a következő tervperiódusban pedig 31%-ra tehető.

Egy ország gazdasági fejlődésének fontos tényezője és befolyásolója a külkereskedelmi és fizetési mérleg állása. Mint ismeretes, tőkés relációban a mérlegek sokáig deficitesek voltak. Az elmúlt 2 évben kedvező változások történtek. Tőkés relációjú fizetési mérlegünk 68-ban egyensúlyba került, 69-ben pedig már aktívummal zárt. A tőkés piacokon a hazai termékek igen erős konkurrenciájával kell számolnunk és versenyképességünket pedig csak a hazai munkatermelékenység és az ipar színvonalának emelésével lehet biztosítani. Szocialista viszonylatban külkereskedelmi mérlegünk már hosszú időn keresztül aktív.

E mérlegek két éve tartó egyensúlya miatt gazdaságunkban bátrabban használják ki a cselekvési szabadságot (manipulációs képesség a világpiacon).

Összefoglalva a reform kiállta a próbát, de figyelembe kell venni, hogy kifutási ideje nem egy-két év, hiszen a gazdaságnak az extenzív fejlődési periódusról az intenzív szakaszra történő átállása hosszabb időt igényel.

IPAR

Kérdéseik első része az iparra vonatkozik. Az ipar termelésének felfutása alacsonyabb volt, mint a sokévi átlag. Erre számítottunk is, hiszen sok volt az ellentmondás részben a múlt hibái miatt. Jelentős feladat a nem rentábilis termékek fejlesztésének és támogatásának erősítése. Ennek végrehajtása nem megy egyik napról a másikra. Lényeges kérdés azonban az is, hogy az ipar fejlődési üteme alacsonyabb volt a tervezettnél. Ebben közrejátszottak bizonyos vezetési hibák is. A belkereskedelem pl: 1968-ban nagy készleteket gyűjtött, elkényelmesedett, a szabályzók hatására 69-ben csökkentek a megrendelések, s ezzel együtt a készletek, ez problémákat okozott a lakosság ellátásában (tüzelőanyag-ellátás, termeléskiesés az építőiparban). A belföldi áruellátás zavarai miatt változtattunk a szabályzókon is a készlet és választék bővítése érdekében úgy, hogy a kisker. vállalatokat nagyobb készletek tartására ösztönözzük.

Erőteljesen csökkentjük a továbbiakban a vállalatoknak nyújtott szubvenciókat, dotációkat, s azokkal a vállalatokkal, amelyek eddig jelentős dotációt kaptak, ötéves szanálási programot dolgoztatunk ki. E módszerekkel késztetjük a dotált vállalatokat termelési struktúrájuk megváltoztatására, korszerűsítésére.

Politikai alapelv volt, hogy a reform bevezetése nem járhat munkanélküliséggel. A szabályzórendszer azonban a vállalatokat ösztönözte, hogy létszámot növeljenek. Fiktív munkaerőkereslet alakult ki, ezért súlyosbítottuk a létszámemelés terheit, csökkentettük az átlagbérgazdálkodással járó megkötöttségeket.

Az idén javuló tendenciák léptek fel a termelékenység alakulásában, de ezzel együtt problémák vannak a modern üzemvezetés kérdése tekintetében. Túlságosan nagy vállalatokat hoztunk létre, olyan területeken is, ahol nem lett volna indokolt. Ez gátolja a versenyt. A verseny nem indokolt pl: az alapanyagokat előállító iparágakban, de szükséges a feldolgozó iparban, a kereskedelemben. Ügyelni kell a verseny és a monopolhelyzet helyes arányaira, ezért foglalkozunk olyan állami szerv létrehozásával, melynek feladata a piacfelügyelet ellátása. A modern üzemvezetés tekintetében sajnos igen el vagyunk maradva a fejlettebb országokhoz képest. Itt elsősorban a modern matematikai módszerekre, számítógépkapacitásokra és az ezek kezeléséhez szükséges káderekre gondolok.

MEZŐGAZDASÁG

Mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy eredményeink jók, de sajnos csak a növénytermesztés tekintetében. Mezőgazdaságunknak az átszervezés erőpróbája után is nagy nehézségeket kellett leküzdenie. A modern gazdálkodási formára való áttérés az állattenyésztésben érthető módon nehezebben valósítható meg, mint a növénytermesztésben. A reformot is korábban vezettük be mint az iparban. Legnagyobb nehézségeink a szarvasmarha- és a sertéstenyésztés területén vannak. A Minisztertanács nemrégiben elfogadta a felvásárlási árak emeléséről szóló javaslatot, ami azt jelenti, hogy növeljük a hús dotációját. Ez kétmilliárd forintot jelent a költségvetésben. A hús ára az idén nem, de perspektivikusan emelkedni fog. (Természetesen az egyensúlyra vigyázunk — más termékeké; textiláruk stb. ára csökken, a bérek is emelkednek majd). Ilyenkor mindig két szív dobog bennem. Az egyik a közgazdászé, mely egyet ért az áremeléssel, a másik a vásárlóé, aki természetesen nem örül neki.

JÖVEDELEMPOLITIKA ÉS ÁRUELLÁTÁS

Az egyik hozzám intézett kérdés már átvezet bennünket a jövedelempolitika problémáihoz — folytatta Timár elvtárs. A folyó ötéves tervben körülbelül 31%-al nő népgazdasági szinten a reáljövedelem, az egy főre eső reálbér mintegy 14—16%-kal. A kiskereskedelmi áruforgalom növekedése a II. ötéves tervben 29%-os volt, a jelenlegi ötéves tervben viszont 45%-os lesz. Megállapítható az, hogy találkozunk jövedelmi aránytalanságokkal a magánszektorban is. Mindez arra is utal, hogy igen határozott jövedelempolitikát kell folytatnunk a következő időszakban. Elsősorban az alacsony keresetűek jövedelmét kell tovább emelnünk. Másrészt viszont továbbra is érvényesítenünk kell a differenciálás elvét. Az ifjúság megfelelő orientációja szempontjából sem mellékes, hogy a relatíve nagyobb jövedelmek, a ténylegesen hatékonyabban dolgozó termelőegységeknél alakulnak-e ki, vagy sem.

(Folytatás a 2. oldalon)

Diák és tanár — együtt a padsorokban

(Foto: Kulcsár)

Az előadó: dr. Timár Mátyás

Új nappali tagozat Pécsett

Az új gazdasági mechanizmusban egyre nagyobb szükség van közgazdászokra. Jelenleg kb. 800 fő végez egyetemünk nappali és esti — levelező tagozatán évente; 1980-ban már 1200—1300 okleveles közgazdászt várnak minden évben országszerte. Nagy a közgazdászhiány Budapesten is, de vidéken sokkal rosszabb a helyzet. A vállalatok kb. háromszor annyi közgazdászt igényelnek, mint amennyit az egyetem évente kibocsát.

Az MKKE-n csak hatalmas beruházásokkal lehetne növelni a felvettek létszámát, mert az előadótermek, szemináriumi termek száma most sem elegendő. Így sokkal célszerűbb az a megoldás — amely a vidéki vállalatok, szövetkezetek közgazdászigényét is jobban szolgálja —, hogy

egyetemünk vidéken indít új tagozatot,

ahol új beruházás nélkül, a a tanácsok maximális segítségével újabb otthonra talál a közgazdászképzés.

A következő tanévben Pécsett, a Pécsi Tudományegyetem épületében megindul az MKKE kihelyezett vidéki nappali tagozata,

főképp Pécs környéki vállalati munkahelyek számára képeznek szakembereket. Ennek megfelelően két szak indul:

1. piacszervező (marketing) szak,

2. tervező-elemző szak.

Az első évben — épp úgy, mint az anyaintézetben — általános oktatás folyik. A második évben történik a szakválasztás, a felső évfolyamokon, amikor már a hallgatók tudják, látják melyik szakágban kívánnak elhelyezkedni; abban kapnak ágazati képzést.

Különben a tanulmányi rend és képzés tartalma azonos lesz az anyaegyetemével. Ide értve azt is, hogy a harmadik félév után **6 hetes**, a IV. év után **3 hónapos szakmai gyakorlaton** vesznek részt a hallgatók.

Tervek szerint a választható nyelvek a következők lesznek: orosz, angol, német. Később esetleg felmerülhet egy délszláv (szerb) csoport beindításának igénye is.

A hallgatók kollégiumi lakása biztosított.

Az idei felvételi keret 120 fő. Az egységes előfeltételek és követelmények érvényesítésére a felvételik Budapesten zajlanak le.

Szeretettel köszöntjük testvérintézményünket — és jövendő hallgatóit is.

Lapath Éva

Köszönet

Február 27-én került sor az egyetem KISZ-bizottságának kibővített ünnepi ülésére, melynek során átadták a most elkészült vietnami—magyar társalgási zsebkönyvet. Az ünnepség őszinte köszönetnyilvánításokkal koronázta a zsebkönyv elkészítőinek fáradságos munkáját.

Fábián András bevezetője után Szarvás László utalt ünnepi beszédében azokra a nehézségekre, melyekkel meg kell küzdeniük az itt tanuló vietnami diákoknak. Kiemelte, hogy a zsebkönyvet társadalmi munkában készítették.

Ezután a Dél-Vietnami Felszabadítási Front budapesti képviselője emelkedett szólásra. Beszéde végeztével átnyújtotta a követség ajándékát, egy vietnami népművészek által készített tálat.

Az ünnepi ülés részvevői nyilatkozatot fogadtak el, melyben szolidaritásukat fejezték ki a hazájuk függetlenségéért harcoló hős vietnami néppel. A nyilatkozatot továbbították a VDK követségére és a Dél-Vietnami Ideiglenes Forradalmi Kormány magyarországi képviseletéhez.

Szász Katalin
IV. ipar

Az ifjúsággal való foglalkozás:

Közteherviselés!

Következő számunkban megkezdjük az MSZMP KB februári ülésének az „Ifjúságpolitika" c. napirendi pontjának ismertetését. S a határozatok tükrében elemezzük ebből adódó feladatainkat. (— SZERK.)

NAGYGYŰLÉS gazdaságpolitikánk időszerű kérdéseiről

(Folytatás az 1. oldalról.)

A kiskereskedelmi készletek növekedését ösztönző szabályzók kialakítása mellett a lakosság jobb, folyamatosabb áruellátását szolgálja a fogyasztási javak importja is. Jelenleg a kiskereskedelmi forgalom 14%-át teszik ki az importált fogyasztási cikkek, ez elég magas. A tőkés országokból beszerzett fogyasztási cikkek pedig az összimport 30%-át. A lakossági szolgáltatások fejlesztésére is teszünk intézkedéseket.

ÁRPOLITIKÁNK

Ami árpolitikánkat illeti, figyelembe kell venni, hogy fogyasztói árrendszerünk csak fokozatosan változtatható meg. Sok termék, szolgáltatás (lakbér, hús, kenyér, liszt, személyszállítás stb.) jelentős dotációban részesül. Az évente mintegy tizenhárommilliárd forintot kitevő dotáció mértékét árrendezéssel csökkenteni kívánjuk. Azonban az árrendezési intézkedéseket annak figyelembevételével kell végrehajtanunk, hogy valamennyi dolgozói réteg reáljövedelme — nem csökkenhet! A hosszútávú program keretében egyre több termék kap mozgó, illetőleg szabad árat. Ennek következtében viszont fokoznunk kell az árellenőrzést.

BERUHÁZÁSOK

A beruházási javak piacán az elmúlt időszakban feszültségek keletkeztek a kereslet és kínálat között, s e feszültségek az utóbbi két évben még fokozódtak. Az építőipar fejlesztése ígen meggyorsult, de a feszültségek megszüntetésére ez nem elegendő. A gépimportot mindkét relációban növeltük, de a kereslet még jóval meghaladja a kínálatot. Az import és a saját termelésnövelési lehetőségek korlátozottak, ezért a keresletszabályozás eszközeivel jelentősebben kell élnünk.

KÜLKERESKEDELEM

A gazdaságirányítási rendszer reformjával életbe lépett külkereskedelmi szabályzórendszer jól bevált, ezt többek között az is mutatja, hogy a szocialista országok közül többen érdeklődnek iránta. A devizaárszorzók továbbra is a jelenlegi szinten maradnak, de a szubvenciók mértékét a szelektivitást biztosító iparági átlagok figyelembevételével állapítjuk meg. A szocialista integrációs törekvések megvalósulásának igen fontos feltétele az, hogy konvertibilis szocialista valuták alakuljanak ki.

Jelentős tőkés külkereskedelmi kapcsolatainkat szeretnénk tovább fejleszteni, a fejlődő országok aránya külkereskedelmünkben (4—6%) szintén tovább növelhető.

KÁDERKÉPZÉS

Államunk jelentős összegeket áldoz az oktatás fejlesztésére, ezen belül a felsőoktatás nagy beruházásaira. Ez a közgazdasági egyetemi képzést is erősen érinti, mert a most kidolgozott számítástechnikai program szerint a jelenlegi kb. 80-as közép- és nagyszámítógép állományunk 1975-ig 240-nel nő. E fejlődéssel a káderképzésnek is lépést kell tartania. Bár a matematika oktatás túlzásait is látom (nagy derültség, taps), a matematikai módszerek ma már nélkülözhetetlenek a közgazdasági munkában.

A IV. ÖTÉVES TERVRŐL

A következő ötéves terv legfőbb alapelve a kontinuitás biztosítása. A nemzeti jövedelem évi 5,5—6%-kal, a fogyasztás 5,2—5,5, a felhalmozás 5,4—5,9 a reáljövedelem 4,7—5, a reálbér 2,8—3,2, az ipari termelés 6—6,5, a mezőgazdasági termelés 2,8—3,2, az építőipar-termelés 8—9%-kal növekedik várhatóan.

Az egyensúlyi követelmények változatlanul fennállnak. Az iparfejlesztés koncepciójában lényeges változásokat valósítunk meg, így az energiastruktúra gyökeres átalakítását. Tovább fejlesztjük bauxit- és műtrágyaiparunkat. A gépipar fejlesztésének két központi kérdése: a közúti járműprogram és a már említett számítástechnikai program megvalósítása. A könnyű- és élelmiszeriparban főleg rekonstrukciókra kerül sor, s a végső feldolgozások további finomítása a cél. Lényeges az építőipar és építőanyagipar erőteljes fejlesztése, mert a III. ötéves tervben felépülő 300 000 lakással szemben, 1971—75-ig 400 000 lakás épül (ennek következtében lakásviszonyaink lényegesen javulnak.) A fa-, cellulóz-papíripar fejlesztésénél alapvető szempont a tőkés import csökkentése.

Igen jelentős munkát jelent az új ötéves terv szabályozó rendszerének kidolgozása, főleg ami az élő és a holtmunka súlyának szabályozását, a dotációk csökkentését illeti. A gépiparban például a jelenlegi egymilliárd háromszázezer forint exportszubvenciót 1975-ig 400 millió forintra kívánjuk csökkenteni — mondotta befejezésül Timár elvtárs — nagy tapssal fogadott előadásában.

Szántai elvtárs, az egyetemi pártbizottság titkára zárszavában arra kérte a jelenlévő oktatókat, hallgatókat, hogy a most kapott információanyagot alkalmazzák eredményesen az elkövetkezendő időszak tömegpolitikai és szakmai munkájában.

Egerszegi Csaba
Kurtán Lajos

12 éves a Piackutató Szolgálat

Egyetemünkön *a Kereskedelem Gazdaságtana Tanszék 1958. februárjában alakította a Piackutató Szolgálatot, dr. Bodnár József egyetemi tanár vezetésével.* Azóta a mindenkori tanszékvezető irányítása alatt működik.

A Piackutató Szolgálat vizsgálatai a tanszék oktatóinak érdekes kutatómunka-lehetőséget, példaanyagot adnak az oktatáshoz, s emellett lehetőséget nyújtanak arra, hogy a hallgatók bekapcsolódjanak a konkrét munkába, s ezúton gyakorlati ismereteket szerezzenek.

Országos vizsgálataival jelentős piackutató intézménnyé vált, mely céljának tekintette a piackutatás minél szélesebb területen való alkalmazásának bevezetését.

A szolgálat megbízói általában iparvállalatok, néhányszor az Országos Tervhivatal, a Belkereskedelmi Minisztérium és más szervek is fordultak megbízással a tanszékhez.

Dr. Király Attilánétól, egyetemünk piackutató „szakemberétől" arról érdeklődünk, hogy a szolgálat 12 éves fennállása alatt melyek voltak a jelentősebb kutatások?

— Az első megbízást a Belkereskedelmi Minisztérium vegyi főigazgatóságától és a „Tisztaság" Mosóporgyártól közösen kapta. Feladat volt a mosószappan és a mosószerek iránti kereslet jellegzetességeinek, várható alakulásának feltárása. Jelentős volt „A lakosság totózási és lottózási szokásai"-nak vizsgálata, ezt az OTP megbízásából folytatta a szolgálat. Megemlíteném a Fővárosi Bútor, Hangszer és Sportszer Kiskereskedelmi Vállalat megrendelését, mely a „várható bútorkereslet" megállapítására vonatkozott.

Úgy tűnik, inkább a fővárosi vállalatok, szervek veszik igénybe a szolgálat munkáját.

— Nem így van. Inkább azt mondhatnám, hogy a nagy vállalatok, a „módosabbak" tartanak igényt tevékenységünkre. Ezt bizonyítja a Székesfehérvári Villamossági-, Televízió- és Rádiókészülékek Gyára megrendelése, továbbá a Szombathelyi Lakástextil Vállalattal kötött szerződésünk is. Az előbbi „a rádió és televíziókészülékek iránti kereslet várható alakulása" vizsgálatát, az utóbbi „a takarók iránti kereslet várható alakulásának feltárását" kívánta elvégeztetni.

— Szeretném, ha elmondaná a tanárnő, hogyan bonyolították le valamelyik vizsgálatot.

— 1967-ben a Szombathelyi Lakástextil Vállalattal kötöttünk kutatási szerződést. Itt a már fentebb említett takaróigényt kellett felmérnünk, ezt a feladatot utólag kibővítették a vállalati bútorszövetek keresletének meghatározásával. Mivel a megbízó jelentős mennyiséget termel exportra is, a vizsgálatnak, a belső piacok kutatása mellett, a külső piacok helyzetének elemzésére is ki kellett terjednie. A belföldi értékesítési lehetőségek vizsgálata során — mint a „keresletnövelést és az értékesítés fokozását befolyásoló tényezőket" — vizsgálni kellett:

kereslet oldalról
— a fogyasztók áruismeretét,
— új szükségletek belépését,
— propagandahatékonyságot

kínálati oldalról azt, hogy milyen értékesítési lehetőségek vannak még feltáratlanul.

A vizsgálat fő módszere a reprezentatív minta körében végrehajtott írásbeli kikérdezés volt. Emellett szóbeli megkérdezésre is sor került. A kínálati oldal viszonylatában boltvezetői megkérdezést bonyolítottak le.

A szekunder vizsgálat a háztartás-statisztikai és áruforgalmi adatok feldolgozásával történt.

A külföldi piacok vizsgálatát olyan szemszögből hajtottuk végre, hogy az exportpiacok csökkenésének milyen kihatásai lesznek: mennyivel kell ennek ellensúlyozására növelni a belföldi értékesítést. A felmérés során a textilipar világgazdasági helyzetének elemzésére került sor, különös tekintettel a fejlődő országokra, ahol a textilipar nagy fellendülése kezdődött az elmúlt években. Részletesen vizsgálni kellett az exportpiacra belépő új termelési kapacitásokat. Ezek alapján vontuk le a következtetéseket a LATEX Vállalat exportlehetőségeire vonatkozóan.

— Jelenleg milyen kutatómunkát folytatnak?

— Most fejeztük be az Egyesült Vegyiművek megrendelésére az Ultra-mosogatópor vizsgálatát. Pillanatnyilag az OMNIA-kávé reklám hatékonysági vizsgálatát folytatjuk. Utána, ismét az Egyesült Vegyiművek megrendelésére, az építőipari segédanyagok vizsgálatával foglalkozunk. Feladatunk megállapítani, milyen segédanyagokat lehet itthon is előállítani, ezeket ki, hol, milyen mennyiségben igényli. Megemlíteném még, hogy az idén másodszor tettünk eleget az Országos Idegenforgalmi Tanács megbízásának, melynek során vizsgáltuk a nyugati szállóvendégek véleményét hazánk idegenforgalmi szolgáltatásáról.

A Piackutató Szolgálat fennállása óta meglehetősen sok vizsgálatot bonyolított le. A szolgálat jelentései nemcsak közvetlenül a vállalati döntések hozatalában mutatkoznak eredményesnek, hanem közvetetten is. Ezek alapján érhetett el óriási eredményeket a VIDEOTON is, s ezek alapján épített az Egyesült Izzó új gyáregységet Nagykanizsán. Az eredményes munkát igazolja, hogy egyes megrendelők ismételten jelentkeznek: Egyesült Vegyiművek, Országos Idegenforgalmi Tanács.

A Piackutató Szolgálat versenyképes piackutató intézménnyé nőtte ki magát. Azonban megjegyezném, hogy *rossz feltételek között dolgozik.* Technikai apparátusa kicsi. Kézi adatfeldolgozást folytatnak. Nem lehetne esetleg az épületben működő Számítóközponttal felvenni a kapcsolatot? Annál is inkább, mert a szolgálat részére a további munkalehetőség biztosított. Ezt bizonyítja a tanszékhez érkező egyre több érdeklődés, megrendelés.

Czibor Valéria

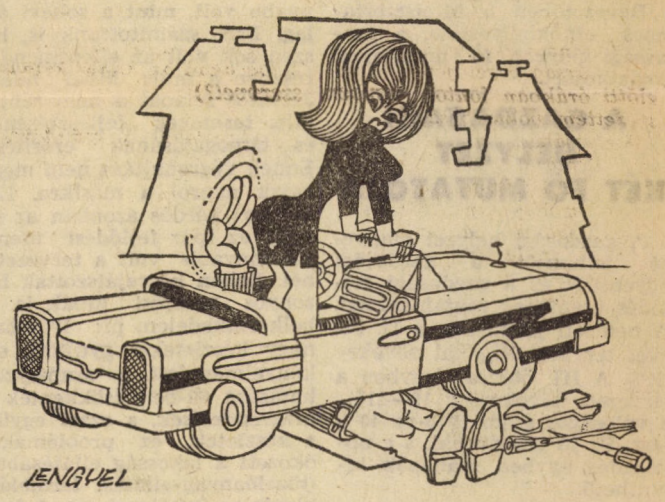

DEFEKT...

Munkaakció az NDK-ban

Az egyetem Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága (NKB) a korábbi évekhez hasonlóan, idén nyáron is munkaakciókat szervez a szocialista országokba. Az NKB-csoport részéről február elején delegáció járt kint, felmérte az ottani munkalehetőségeket, lebonyolította az előzetes tárgyalásokat és szerződéseket kötött az érdekelt vezetőkkel.

Ez évben 200 hallgató vehet részt a NDK-munkaakcióban.

A két legfőbb szempont, melyeknek alapján e 200 főt el akarjuk helyezni és amelyek alapján delegációnk tárgyalásokat folytatott:

1. A lehető legkedvezőbb munkafeltételeket biztosítsuk (egészségügyi, ellátási és fizetési szempontból).

2. Ezeknek a feltételeknek az öt különböző, egymástól független munkahelyen megegyezőknek kell lenni.

Az idén már nem kötünk szerződést a Bitterfeldi Vegyi Kombináttal, az idén egyetlen hallgatót sem helyezünk el gyárakban, mindenki szabadban, főleg mezőgazdasági üzemekben és építkezéseknél fog dolgozni. E két munka így, első hallásra talán nem hangzik túl vonzóan, mégis elmondhatjuk, hogy a tavalyi csoportok, akik javarészt ugyanezeken a területeken tevékenykedtek, elégedettek voltak ezekkel a munkahelyekkel és a követelményeket is elfogadhatónak, teljesíthetőnek tartották.

A csoportok két időpontban, két turnusban utaznak. Négy hét a kintartózkodás ideje, ebből hármat munkával és egy plusz hetet pihenéssel, nyaralással töltenek a kiutazók.

Az első turnusba osztottak július 6-án veszik fel a munkát, mely július 24-ig tart. Ennek megfelelően ezek a csoportok július 4-én indulnak Budapestről vonattal, a hazautazás időpontja pedig augusztus 2. A második turnus időbeosztása a következő: indulás Budapestről: július 25., munkaidő: július 27—augusztus 14-ig, hazautazás: augusztus 23.

Az öt különböző munkahely adott: egy Berlinben, továbbá négy Schwerin körzetében. Alábbiakban közöljük az egyes városokban a csoportok létszámát, turnusok szerint.

	július 6—24	július 27—augusztus 14
Berlin	30	30
Friedrichsmeer	20	—
Ludwigslust	20	20
Güstrow I.	20	20
Güstrow II.	20	20

Miben részesülnek munkaakciónk részvevői. Mindenekelőtt a kereseti lehetőségek. Ez a fizetésekben azt jelenti, hogy a három hétre az ellátás (szállás, napi teljes étkezés) költségeinek levonása után, netto 400 márkát kap kézhez mindenki — a berliniek kivételével. Itt ugyanis az órabérből és egyéb pótlékokból kb. 600 M adódik, mely növelhető 70—80 márkával túlórázás és szombati, vasárnapi munka révén. Viszont csak szállást tudnak biztosítani, étkezésről az ott dolgozóknak maguknak kell gondoskodniuk — ezeknek a költségeknek a leszámításával itt is 400 M feletti, esetenként jóval magasabb összeg jön ki.

A rendelkezésre álló szállások kulturált, 2—3 ágyas szobákból állnak, hogy csak Berlinben a munkahelyhez közel eső, a Tiefbau Kombinat modern munkásszállását. vagy Friedrichsmeer hangulatos, vidéki kis kastélyát említsem. Mindezeken felül a munkaadó üzemek egy alkalommal, a három hét valamelyik vasárnapján ingyen kirándulást is szerveznek.

A munkával töltött három hét után tehát marad még egy hét pihenésre.

Ehhez két városban, Rostockban és Meissenben tudunk olcsó, jó szállást biztosítani az ottani kollégiumokban, azoknak, akik ezt kérik.

Egyetemünk bármely hallgatója jelentkezhet. a kiutazókat majd az alapszervek javaslatára a kari ri vezetőség választja ki. A jelentkezések beadásának előreláthető határideje március 31., a befizetendő összeg: 470 Ft, mely magában foglalja az utazás minden költségét. Bővebb tájékoztatást adunk ezekben a kérdésekben megbeszélésünkön, melyet március 18-án 17 órakor az I. előadóteremben tartunk. Ekkor osztjuk ki a jelentkezési lapokat is.

Kérjük továbbá az érdekelteket, hogy, akiknek még nincs meg a Nemzetközi Diákigazolványa, a jelentkezésekig mindenképpen szerezze be.

Végül is az NKB idén elfogad csoportos jelentkezéseket is, ebben az esetben — mivel a kiutazó csoportokat úgy akarjuk összeállítani, hogy azokban lányok és fiúk felefele arányban vegyenek részt — ezt vegyétek figyelembe.

Várkonyi József

LESZ-E TÁBOR TOKAJ MELLETT?

Február 27-én ült össze az ipari kar küldöttgyűlése, hogy új vezetőséget válasszon. Nagy Sándor, kari titkár tartotta meg — első pontként — beszámolóját, amely ugyan csak nevében beszámoló, tartalmában annál sokkal több volt. *Nagy Sándor* négy évig volt a mozgalom egyik legaktívabb, legmozgékonyabb, egyben legnépszerűbb irányítója. Ezt tükrözte ez a „beszámoló" is, amely nem a múlt érdemeit, „nagy tetteit" sorolta fel, hanem a meglevő problémákról beszélt, azok megoldására adott hasznos útmutatót. A titkári beszámolót vita követte.

A vita egyik központi témája volt az alapszervezeti munka megjavítása, a passzív tagok munkába vonása. Vajon ki lehet ennek az oka? Az alapszerv vezetői, mert nem adnak megbízatást, vagy az alapszervezet tagja, aki nem fordul a vezetőkhöz munkáért? *A válasz természetesen, egyik sem, azaz, mindkettő.* A jó vezető úgy dolgozik, hogy munkája magával ragadja a tagságot, velük együtt érje el kitűzött feladatait.

Soron következő feladataink közül

központi helyen a politikai körök megindítása áll.

A küldöttértekezlet véleménye szerint ezek nagy szerepet vállalnak majd politikai tájékozottságunk, érettségünk, vitakészségünk és meggyőződésünk fejlesztésében, kialakításában.

Az ipari kar idei nagy akciójának középpontjában a tábor áll.

Kari KISZ-szervezetünk, Tokajjal szemben, a Tisza partján már rendelkezik a megfelelő telekkel. Arccal a tábor felé! — lesz a jelszó, és számítunk arra, hogy ötletekkel és munkafelajánlásokkal minden alapszervezetünk kiveszi részét abban, hogy a tábor már a nyár elején megnyithassa kapuit

a pihenni- és szórakozni-, sportolni- és táborozni vágyó fiatalok előtt.

A megválasztott vezetőség szombat és vasárnap hosszú üléseken döntött a funkciókról, az elkövetkező munkáról, melyről a kari hirdetőtáblán tájékoztatja a kari szervezet tagjait.

AZ ÚJ VEZETŐSÉG NÉVSORA:

Titkár: Tarcsi Gyula
Szervező titkár: Csányi Klára.
Agit.-prop.-titkár: Harsányi László
Tanulmányi és sportfelelős: Tihanyi László
Kultúrfelelős: Füzessi Imre
Instruktorfelelős: Andrásevics Klára
Diákjóléti bizottság tagja: Kelemeni Mária.
Kollégiumi db-titkár: Gueth Zsuzsa
Az ösztöndíj bizottság tagja: Kotogány Ilona
Táborfelelős: Halász Géza

VÉRADÁS LESZ

1970. március 12-én csütörtökön 8-tól 15 óráig véradónap lesz egyetemünkön.

A véradás az I. emeleten, az ún. énekteremben, a klubban, valamint a 103. és 105. sz. termekben lesz.

Kérjük az egyetem hallgatóit, oktatóit és dolgozóit, hogy az ügy jelentőségéhez mérten, a tavalyihoz hasonlóan, minél nagyobb számban jelentkezzenek véradásra.

Kísérje különleges figyelemmel

M. N. Szkripnyik, aki már a forradalom első napjaitól a Szmolnijban dolgozott — a Leninhez érkező delegációk hosszú sorának fogadását intéző titkárnő teendőit látta el, több hónapon keresztül naponta találkozott Leninnel.

— Vlagyimir Iljicset mindnyájan rendkívül türelmes és udvarias embernek ismertük, de tudtuk azt is, hogy ki nem állhatja a hazugságot — legyen az egy szép mondatba, vagy nagyhangú jelentésbe ágyazva.

Vlagyimir Iljics hitt az emberekben, bízott bennük, és az erkölcsi erejéből és feddhetetlenségéből fakadt. Annál fájdalmasabb volt számára, ha észrevette, hogy be akarják csapni.

Emlékszem, november vége felé egyre romlott Pétervár és Moszkva kenyérellátása. Lenin fáradhatatlanul figyelemmel kísérte az élelmiszerszállítmányok útját. Egyszer útban Pétervár felé titokzatos módon eltűnt néhány vagon gabona. Természetesen nem rablásról volt szó, hanem valamelyik helyi előljáró túlbuzgóságáról, aki a szállítmányt saját városába irányította, noha tudta, hogy annak rendeltetési helye, Pétervár. Vlagyimir Iljics követelte a felelősök szigorú megbüntetését.

Feljegyzéseket készített, amelyek természetesen nem merültek feledésbe. Egy-egy lenini feljegyzés vagy egy rövid beszélgetés után, lassan megindult egy-egy újabb ügy bonyolítása, amely később rendkívül hatásos és gyakorlatilag előbb-utóbb igazolt — befejezést nyert.

De talán nézzünk bele egy ilyen Lenin által írt cédula tartalmába.

„Gorbunov elvtárs! Ez a Boncs-Brujevics (V. D. Boncs-Brujevics névrokona) *egybehangzó vélemények szerint, igen tehetséges kutató. A dolog rendkívül fontos (papír- és drótnélküli „újságról" van szó — a B. Brujevics által szerkesztett, százával gyártható vevőkészülék és egy szócső segítségével egész Oroszország hallhatja majd az újságot, amit Moszkvában olvasnak.)*

Nagyon kérem Önt:

1. Különleges figyelemmel kísérje ezt az ügyet. Hívja fel telefonon Osztrjakovot és beszéljen telefonon Nyizsnijjel is.

2. A Kis Tanács hozzon gyorsított határozatot az ügyben. Ha nem lennének egy véleményen, azonnal készítse elő az ügyet keddre, a Népbiztosok Nagy Tanácsába.

3. Informáljon havonta kétszer a munkák menetéről — Lenin.

Jellemző Leninre, hogy írásbeli megrovásban részesített azért, mert 1918. január 1-től a tanács irányító szervének engedélye nélkül felemeltem a fizetését havi 500-ről 800 rubelre — holott ő volt az, aki pár nappal azelőtt javasolta, hogy egyes népbiztosok havi fizetését emeljük 2000 rubelre.

Hivatal a HIVATALÉRT?

A minap az Igazgatási Titkárság vezetőjével, a délelőtti órákban fontos ügyben szerettem volna beszélni.

Szobájában azt a felvilágosítást kaptam, hogy Gergely elvtárs a III. évfolyam felelőseinek szobájában tartózkodik.

Bekopogtam hát a III. évfolyam irodájába. Benyitottam. A bent ülőt nem sikerült köszöntenem, mert ő mérgesen felém fordult:

— 1-től 3-ig!! 1-től 3-ig!!

Nagy nehezen tudtam csak magam türtőztetni, egy a fentiekhez hasonló, szeretetteljes üdvözléstől. Csupán annyit szóltam:

— Bocsánat, talán mégis meg tetszene hallgatni, hogy miért jöttem ide...

Végül utamra indító kérdéseimre — Gergely elvtársat itt sem találtam — ,sikerült megkapni a méltatlankodó választ, s mikor kihátráltam a szobából, kulcs fordult mögöttem a zárban. Még szerencse, hogy különeljárási díj nélkül megúsztam a dolgot.

Hivatal a Hivatalért? — kérdeztem magamtól. Tisztában vagyok azzal, hogy sokan közülünk fogadóórán kívüli időben is felkeresik az Igazgatási Titkárságot, és ezzel zavarják az ottani munkát. De azt hiszem, hogy ez döntően csak sürgős esetben fordul elő, vagy csupán egy felvilágosító szót kérnek, a fogadó órán „innen" a titkárságra bekopogtató hallgatók. Akárhogy is van, úgy gondolom minimális az az igény, hogy az íróasztal túlsó oldalán ülő adminisztrátorok egyáltalán meghallgassák, milyen ügyben keresik fel őket — még ha mindez fogadóórán kívül történne is. (Hadd mondjam még el, hogy immár 3 éve csoportmegbízott vagyok), tehát elég sokszor megfordultam már a titkárságon. Több-kevesebb sikerrel, azt hiszem jól elláttam az összekötő szerepét, és talán többi megbízott társammal együtt itt-ott segítséget is tudtam nyújtani sok apró-cseprő, lótás-futással az adminisztrátorok munkájához. Mert, bár a csoportbizalmi a csoport érdekében tevékenykedik, mint társadalmi munkás, bizonyos fokig a hivatal érdekeinek is legalsóbb szintű képviselője. Ugye megérdemli, hogy emberi módon bánjanak vele, ha dolga akad az általa képviselt szervvel?)

A zárójelet szándékosan használtam, mert úgy hiszem, az egyetem hallgatóját megilleti a fent áhított bánásmód. Sajnos elbeszélésekből tudom, hogy nem én voltam az első szenvedő alanya hasonló szituációknak.

Ennyi jutott eszembe, miközben már másodikat fordult a kulcs a zárban. De én nem adtam fel a reményt. Bekopogtam a következő ajtón. (A II. évfolyam felelőseihez.)

Ott viszonozták köszönésemet, válaszoltak kérdéseimre is. Jólesett. Ugye így is lehet!

Krausz Péter

ÉLT HUSZONEGY ÉVET

Huszonegy évet élt. Még beiratkozott a Műegyetem közgazdasági kara III. évfolyamára, de 1945. január 2-án belehalt sebeibe. Neve: Hertelendy János. 1923-ban született Szekszárdon, értelmiségi család fiaként. Vidéken érettségizett, majd katonai szolgálatot teljesített. 1941-ben iratkozott be az egyetemre. Somogyi Miklós, Ortutay Gyula, Boldizsár Iván és az ellenállási mozgalom több tagja igazolták, hogy a mozgalom mártírjaként halt hősi halált.

Ennyit a főbb tényekről, amelyeket az emlékező bajtárs, dr. Zimányi Tibor szavaiból emeltünk ki. Nyomozásnak is beillik ez a múltidézés, ahogy Hertelendy János és két fogságbaesett barátjának rövid életét, áldozatos halálukat, indítékaikat emlékképek és dokumentumok mozaikjaiból megpróbáljuk összerakni.

Hertelendy János a Görgey-zászlóalj tizedese volt

A diák

A fénykép nem sokat árul el róla. Barna, gondtalan fiú arcképe. Egy lehetne a sok közül, amit a szülők féltő szeretettel őriznek, dobozba zárva, elesett katonafiúkról. Hertelendy János azonban soha nem volt a fronton.

Egy volt ő is a diákságból, akiknek hangulatát a rendőrség élénken figyelte. A diákok baloldali érzelmeinek erősödéséről az első figyelmeztető jeleket 1944 tavaszán kapta a rendőrség. A háború befejezését követelő, németellenes plakátok jelentek meg. Ezek egy részét Hertelendy János és barátai ragasztották fel. A mozgolódó egyetemisták megtörésére nyári munkatábort szerveztek Lomáspatakon. A diákok nehéz földmunkát végeztek a horthyék által elképzelt Árpád védelmi vonal építésénél.

A tábor szervezőinek elképzelése azonban csődöt mondott. A táborban erősödött a németellenes hangulat. Hertelendy itt is vezető szerepet játszott. Az egyetemistákat akkoriban választóvízként elkülönítő kérdésekben — így a földreform és a német birodalomhoz való viszony — ő és barátai a legélesebben foglaltak állást. Jórészt itt derült ki az is, ki melyik oldalon áll, kire támaszkodhatnak a későbbi harcokban. Német és háborúellenességük abból táplálkozott, hogy felismerték: ha pusztul a nép, pusztul az ország is. Imponálónak tartották a Szovjetunió erejét és jól látták, hogy ebben a háborúban nem azok pusztulnak, akik az országot belevitték. Ennyi volt az indítékuk, s további harcukhoz ez akkor nem is volt kevés. De lapozzuk tovább az ellenállás történetének ezeket a nemrég még fehér lapjait.

„...amatőr fényképész vagyok

1944 őszén a diákokat a frontra akarták vezényelni. Hertelendy, hogy társait mentse, nemzetőrséget kezdett szervezni. Hamis katonai iratokat, fegyverviselési engedélyeket gyártott. A szervezet célja azonban hamar kiderült, a nemzetőrséget feloszlatták. Ekkor született meg a gondolat, hogy a Magyar Diákok Szabadság Frontja — amely az egész baloldali diákságot fogta össze — létrehozza a Görgey egyetemi zászlóaljat. Ez a zászlóalj a nyilas Prónay különítményéhez tartozott, (a nyilasok nem tudták, hogy a Görgey zászlóalj baloldali tömörülés). Ez biztosította a mozgalom számára a legalitást. Ide csak az léphetett be, aki tudta a jelszót: „amatőr fényképész vagyok". Hertelendy János a Görgey zászlóalj tizedese volt, közgazdász társait a zászlóaljon, illetve Magyar Diákok Szabadság Frontján keresztül kapcsolta be az ellenállási mozgalom vérkeringésébe.

Bimbó utca 51.

A Bimbó utca 51. alatt valamikor követség működött. A fallal körülvett épület, ahonnan az érkezőket azonnal felfedezhették, 1944-ben már az ellenállók egy csoportjának birtokában volt. Vezetőjük Mikó Zoltán százados, hivatásos horthysta tiszt. A kiváló konspirációs képességekkel rendelkező százados 40—44 fős legénységével nagy mennyiségű fegyvert és lőszert gyűjtött itt össze. A csoport tagjai közt ismét ott találjuk Hertelendy Jánost, akinek katonai kiképzése biztosította tekintélyét az „újoncok" között.

A legénység egyik fele ifjúmunkásokból, másik fele egyetemistákból, főként közgazdászokból állt. (Az ifik közül Bauman Ferenc is később a nyilas támadás áldozata lett.) Eleinte bizalmatlanul méregették egymást, hiszen más szervezet küldte az ifiket, más a diákokat. Gyanakvásuk hamar megszűnt a közös munka során. Itt nincs helye a diákgőgnek sem. Nem sokat tudtak egymásról. Az illegalitás megkövetelte, még arról se legyen tudomásuk, hogy Somogyi Miklós, a kommunista párt katonai bizottságának tagja, vezetőjükön keresztül irányítja a csoport tevékenységét.

A csoport célja nem kevesebb volt, mint a Görgey zászlóalj segítségével a Rózsadombon megnyitni a frontot a közelgő szovjet csapatoknak.

Az árulás

Gyűlt a fegyver a rózsadombi házban. Mikó százados gyakran csoportját is meglepte leleményességével. Hertelendy Lévára ment fegyverekért. Készülődtek a harcra, járták a Pest környékén állomásozó alakulatokat, hogy a fasizmus elleni harcra buzdítsanak.

A Görgey zászlóalj rendeltetése azonban eközben lelepleződött, a zászlóaljat kivezényelték Budapestről. A Bimbó utcai csoport nem volt elég erős arra, hogy feladatát egyedül végrehajtsa. Az idő pedig sürgetett. Nem volt más lehetőség, tárgyalásokat kezdtek a Rózsadombon állomásozó egyetemi rohamzászlóalj átállásáról. A jobboldali, nyilasbarát zászlóalj parancsnokával, Sipeki Balázs Lajossal történt megbeszéléseken Hertelendy János is résztvett. Tárgyalásaikon arra számítottak, hogy a németek sorozatos vereségei, a szovjet csapatok közelsége rákényszerítik a parancsnokot, hogy melléjük álljon. Sipeki látszólag hajlott a megegyezésre, a valóságban azonban elárulta a csoportot. A Nemzeti Számonkérők elfogatási parancsot adtak ki ellenük, majd megindult a támadás a Bimbó utca 51 ellen.

Hertelendy János és négy másik közgazdász hallgató — Devecseri László és Fülöp József — járőrként előrementek, hogy társaik szökését fedezzék. Ekkor érte halálos lövés Hertelendy Jánost, másik két társa pedig fogságba került. Sorsukról máig sem tudunk többet.

A háborút temetve néha késve eszméltünk, hogy a hősök nevét és tetteit megörökítsük. Ezért áll majd csak enynyi egyetemünk falában az emlékezés tábláján: Hertelendy János és bajtársai...

Kékesi Katalin

★

Március 13-án, pénteken délben egyetemünk aulájában ünnepélyesen kerül sor Hertelendy János és társai, volt közgazdász hallgatók mártírhalálának évfordulóján emléktábla leleplezésére. Ünnepi beszédet mond dr. Ortutay Gyula.

12 lány és 13 fiú

Lassan már túlszervezik ezt az egészet... — szólalt meg valaki a február 21-i nyilvános szakkollégiumi vitán.

Igaz, hogy már hónapok óta folyt a szervezés, de a szakkollégium beindítására csak most értek meg a feltételek. Ezen a vitán azok a másodéves hallgatók vettek részt, akik felvételre jelentkeztek.

A lassan oldódó légkörben szinte minden fontos kérdés terítékre került. Egyesek feleslegesnek tartották a már ezerszer elmondottak és leírtak ismétlését —, de sokan csak a Közgazdász hasábjairól, a klubvitáról ismerték a szakkollégium célkitűzéseit, így szükség volt az alapvető feladatok tisztázására.

Szó esett a félévenkénti beszámoltatás módozatairól: ne legyen mechanikus kötelesség — ez volt az általános vélemény

A szakkolégium nem hermetikusan elzárt „elit"-intézmény — ez abban is kifejeződésre jut, hogy **foglalkozásai, vitái általában nem lesznek zárt körűek,** aki csak akar, részt vehet a szakkollégium életében — **és megfelelő eredmény elérése esetén előbb-utóbb felvételt is nyerhet.**

Hosszú vita folyt a „pecsenyesütögetésről" is — azaz „ha már itt vagyok a szakkollégiumban, legalább itt írom meg a szakdolgozatomat" alapállásról. Ne ez legyen az egyetlen célja a belépőknek, de az nem bűn, ha valaki szakkollégiumi munkáját összekapcsolja egyetemi feladataival.

Egyeseknél nagy ellenzésre talált a nyelvoktatás kötelezővé tétele. — Jó, lehet, hogy a külkereseknek szükségük van nyelvismeretre. De egy népgazd.-tervesnek minek több nyelven beszélnie, azt nem értem. Ha olyan fontos tudományos munkát végzek és idegennyelvű forrásmunkára van szükségem, majd hivatalos fordítóval dolgoztatok...

— Nem elég, ha mindenki megígéri, hogy négyese vagy ötöse lesz nyelvből?

Az ellenvetéseket azonban a jelenlevők többségének helyeslése elnyomta. Hiszen ma már egyetlen közgazdasági ágra se mondhatjuk, hogy nem nyelvigényes. A nyelv mint eszköz, hozzásegít az ismeretek bővítéséhez, a tájékozódáshoz.

A tervek szerint főleg a szakmai szókincs bővítése, beszédgyakorlat szerepel a nyelvi órák programjában, amelyeket egyrészt a nyelvi tanszék segítségével, másrészt pedig az idegen nyelvből jó eredményt elért hallgatók bevonásával kívánnak megoldani.

Sokan a csupán közös munka mellett törtek lándzsát, mások ellene voltak az „ötezerszer megrágott szalonnabőrke újrarágásának", de az „egyéni gondolatokat vigyük a közösség elé, ott derüljön ki, mit érnek!"

— A pestiek életrendje más, otthoni kötelezettségeik vannak. Vajon nem lesznek-e elszigetelt kültagok — tette fel a kérdést az egyik pesti fiú. A kollégisták szerint ez csak a pestieken múlik, ők mindent meg fognak tenni annak érdekében, hogy a pestiek ne érezzék kívülállónak magukat. Később a kollégiumi férőhelyek növekedésével esetleg szó lehet a pestiek bentlakásáról is.

Végül a közösségi élet kialakításának módszeréről volt szó. Abban egyetértettek a jelenlevők, ha jó társaság jön össze, könnyen kialakítható az érzelmi kapcsolat, a közösségi szellem.

Az egyéni felvételi beszélgetések már aznap elkezdődtek.

A felvételiztetők nem nyújtottak félelmetes képet a hosszú asztal másik oldalán. Az elnök, **dr. Chikán Attila** volt közöttük az egyetlen tanár. A többiek a három kar titkárai és a II. évfolyam 3 megbízott hallgatója. A felvételizők egyenként legalább fél órát töltöttek a „vádlottak" székében. Fesztelen — néha a válaszadó jóvoltából túlzottan is fesztelen — beszélgetés során a legkülönbözőbb kérdésekre válaszoltak. Ki-ki szűkebb pátriájáról rajzolt rögtönzött képet, választott témáját, szakterületét elemezte bővebben, családjáról, középiskolás éveiről beszélt.

A sokféle, látszólag összefüggéstelen témából távozáskor már összeállt az ember és a jövendő szakember képe. Aki gyengéjét akarta titkolni, hamar elárulta erényeit, hibáit egyaránt. Akarva-akaratlan vallott arról is, mi indította a szakkollégiumi jelentkezésre.

A felvételi beszélgetések befejezésével hamarosan kialakult az MKKE Szakkollégiuma első tagjainak névsora.

Huszonöten vannak — 16 kollegista és 9 pesti. A karok közti megoszlás megfelel a jelentkezés arányának is — tizennégyen az Általános Karról, heten a Termelési Karról, és 4 fő a Kereskedelmi Karról. A kis társaság tanulmányi átlaga 3,98, és ha már a statisztikánál tartunk — 12 lány és 13 fiú van közöttük.

A most következő feladatokról dr. Chikán Attila, a Szakkollégium vezetője tájékoztat bennünket.

— A Veres Pálné utcai kollégiumban jelenleg átrendezés szükséges — a kollégiumnak megfelelő helyiségre, munkateremre van szüksége. Hamarosan megtartjuk az alakulógyűlést, ahol a vezetőség megválasztásán kívül megbeszéljük a félévi programot.

Nagy munka lesz, alapos megfontolást igényel, kit milyen oktatóhoz osszunk be, hogyan hozzuk összhangba a különböző témaköröket.

Ebben a félévben még senkitől se várunk kész, lezárt munkát — most a gördülékeny indítás a fő cél. Természetesen, ez nem jelenti azt, hogy semmivel sem foglalkozunk. Egy középiskolások számára kiírandó pályázat szerepel a tervekben, ezenkívül politikai beszélgetéseket, közéleti személyiségek részvételével lefolytatott vitákat akarunk szervezni.

Év végén folytatjuk a felvételeket, hiszen a keret még nincs betöltve. Várjuk a további jelentkezéseket, főleg a jelenlegi I. évfolyam részéről.

Lapath Éva
a szakkollégium hallgatója

Gondolatok ösztöndíj-ügyben

Újra tanulmányi ösztöndíjakról vitáztunk, és ezzel kapcsolatos gondolataimból szeretnék néhányat elmondani. Úgy érzem, a gombhoz varrjuk a kabátot: pénzkereteinkhez szabjuk az ideológiát. Összel kevés volt a pénz, jogos kéréseket kellett elutasítani. Most sok a pénz, a bizottság ott is emel, ahol a csoport differenciálni próbált. Akkor a maximumokat hiányoltam — most a minimumokat! Akkor, volt aki 4,50-re 200—250-et kapott — most egyesek 4,00-ra 350-et! Tévedés ne essék — nem sajnálom én senkitől a pénzt. Tisztában vagyok vele, hogy végsősoron a **tanulmányi** ösztöndíj is életszínvonal-emelő, **szociális** juttatás, és nem akkorák az összegek, hogy egy diák hasznosan el ne költhetné őket. De akkor **mondjuk ki nyíltan,** mi az alapszempont; amennyi pénzt szerezni tudunk, azt ki kell osztani, és minden egyéb differenciálási szempontot ennek rendelünk alá.

Sok szempontból meg tudom érteni ezt az álláspontot. De ha mi elvekről beszélünk, és kijelentjük, hogy figyelembe vesszük a kiemelt átlagot, a társadalmi munkát stb. (a szociális helyzetet pedig minél kevésbé, mert bár a tanulmányi eredménnyel összefüggése nyilvánvaló, nem lehet erről a szoc. ösztöndíj és segély, kollégiumi díj stb. mellett még egy bőrt lehúzni, és mindenütt erre hivatkozni!), akkor **ez legyen a döntés alapja,** és ez esetben elvben a pénzvisszaadást is meg kell engedni. Annyi pénzt osszunk, amennyit a jogosultak megérdemelnek.

Szavaink és tetteink egységét kérem tehát számon! Nevetséges, hogy épp a Közgázon esünk abba a hibába, amely miatt éveken át minden vállalat, minden év decemberében milliókat pocsékolt el, nehogy jövőre kevesebb keretet kapjon. És miközben tudományos dolgozatok születnek arról, hogyan kell a termelékenység növelésére, a munkafegyelem és munkaerkölcs javítására ösztönözve, a nyereséget differenciálni a dolgozók között, ugyanakkor mi magunk képtelenek vagyunk elvi alapon dönteni és különbségeket tenni emberek tevékenysége között.

Az ösztöndíj-bizottságok tanár- és KISZ-es tagjait **köszönet illeti** a munkájukért, ez nem vitás. A fentiek nem ellenük szólnak. De a fenti körülmények lovat adhatnak azok alá, akik a demokráciával játszanak. Azok érzik most igazolva magukat, akik a jogokkal visszaélve, nem az adott elvek **alkalmazásáról,** hanem **megváltoztatásukról** döntöttek, „büszkén" nevezve magukat a „semmittevő átlagnak", és kinevetve sokat dolgozó társaikat. Le kell tehát szögeznünk azt, hogy **harcolunk** az elvtelenség ellen, függetlenül az ÖB-k mostani, liberális döntéseitől!

Kevesen vannak talán, akik nálam lelkesebb harcosai a demokratizmus fejlesztésének, a fiatalok szélesebb jogokkal való felruházásának. De ilyenkor félek: mert ha eljátsszuk a lehetőségeinket, nagyon nehéz lesz visszaszerezni! Ezen gondolkodniuk kell mindazoknak, akik szóban talán a demokrácia bajnokai, de ilyenkor nem állnak ki az alapszerv elé a véleményükkel!

A kép talán túl sötét. Biztosan sok alapszerv lelkiismeretesen és rendesen ajánlotta meg az ösztöndíjakat. Mégis szükséges a problémák ilyen kiélezett felvetése, mert itt nem havi 50,— Ft-ok ide-oda rakosgatásáról van szó, hanem **többről: világnézetünkről, eszményeinkről, céljainkről!**

Domány András

A szocialista világgazdasági rendszer kérdéseiről

Lenin születésének 100. évfordulója alkalmából a Szovjetunió Tudományos Akadémiája és a KGST titkársága 1970. január 27. és 30. között Moszkvában nemzetközi tudományos ülésszakot rendezett a szocialista világgazdasági rendszer kérdéseiről. A konferenciára négytagú magyar küldöttség utazott. A delegáció vezetője **Friss István** elvtárs volt, tagjai: **Ausch Sándor, Kiss Tibor** és **Falusné Szikra Katalin.**

MI VOLT AZ ÜLÉSSZAK NAPIRENDJE, TÉMÁI?

Az ülésszak első részét plenáris ülések képezték, melyek nagyszámú meghívott jelenlétében a KGST-palota 990 személyes előadótermében zajlottak le. Itt a Szovjet Tudományos Akadémia főtitkára, a KGST titkára és a delegációk vezetői tartottak referátumot. A továbbiak négy szekcióban folytatódtak. Két szekció témája inkább általános politikai-ideológiai jellegű volt. Ezek munkájával nem volt módom megismerkedni. A két kifejezetten közgazdasági szekció közül az egyik a szocialista országok gazdasági fejlődésének és gazdaságirányításának kérdéseivel foglalkozott, a másik a szocialista országok gazdasági együttműködésének problémáival.

MELYEK VOLTAK AZ ÜLÉSSZAK LEGFIGYELEMREMÉLTÓBB MEGÁLLAPÍTÁSAI, VITATOTT KÉRDÉSEI?

A szó eredeti értelmében vett vita a plenáris üléseken egyáltalán nem, de a szekcióüléseken is csak nagyon elvétve bontakozott ki. Ez nyilván elsősorban a rendezvény ünnepi — részben ünnepség — jellegének következménye volt. Ugyanakkor azonban az előadók többsége a lenini eszmék és az ezek alapján elért eredmények méltatása mellett igyekezett néhány általa különösen aktuálisnak vélt problémára is ráirányítani a figyelmet. **Fagyejev** elvtárs, a KGST titkára pl. többek között annak a véleményének adott kifejezést, hogy a KGST-országok közötti munkamegosztás előrehaladása az utóbbi években gyengült, a specializáció és kooperáció nem kielégítő és ez hátrányosan befolyásolja az egész világrendszer fejlődését. (A KGST-országok termelésének részaránya a világ ipari termelésében 1961 és 1969 között lassabban nőtt, mint a megelőző évtizedben. Egy sor a további technikai fejlődés szempontjából meghatározó jelentőségű cikk termelése a fejlett, tőkés országokban gyorsabban növekedett.) Hangsúlyozta, hogy a KGST-országoknak olyan méretű vállalatok létrehozására kell törekedniük, melyek nemcsak a hazai, hanem az egész szocialista piac igényeinek kielégítésére képesek. A piacok ilyen integrálásának azonban a nemzetközi pénzügyi kapcsolatok és ösztönzési formák továbbfejlesztése a feltétele. **Bogomolov** elvtárs, a Szocialista Világgazdasági Rendszer Intézet igazgatója azt hangsúlyozta, hogy a szocialista országok közötti együttműködés mechanizmusának reformja megköveteli az egyes országok belső mechanizmusának megfelelő átalakítását is és ezeknek a belső mechanizmusreformoknak az összehangolását. Az integrációs folyamat előrehaladása jelentős részben ezen múlik.

Annak ellenére, hogy a konferencián a szó szokásos értelmében vett vita alig volt, a nézőpontok, szemléleti módok bizonyos különbségei mégis kiütköztek. **Mateev** elvtárs, a bolgár delegáció vezetője referátumát az ún. piaci szocializmus elméletének bírálatára összpontosította, mely a vállalatok közötti szabad konkurrencia visszaállítását célozza és ezért a termelőerők mai fokán túlhaladott. Élesen szembeszállt továbbá azokkal a nézetekkel, melyek a szocialista országok eddigi tervezési és gazdaságirányítási rendszerét bürokratikusnak ítélik. Referátumában nem szerepelt a gazdasági reform szükségességének a gondolata, mely a hozzászólások többségében, — így a szovjet küldöttekében is — fontos helyet foglalt el.

Schulz és Stéger közgazdászok (NDK), annak a nézetnek adtak kifejezést, hogy a szocialista gazdaságot az érték és a használati érték szempontjából is egyaránt tervezni és irányítani kell. Hangsúlyozták, hogy a vállalatok számára csak kevés mutatót helyes központilag előírni, de kifejtett koncepciójuk a közvetett irányítási módszerekkel szemben a közvetlen irányításnak adott feltétlen elsőbbséget. **Ausch Sándor** referátuma viszont — a lenini tanításokra alapozva — éppen az értékkategóriák felhasználásának a szükségességét hangsúlyozta.

MILYEN VOLT A MAGYAR DELEGÁCIÓ SZEREPLÉSE A KONFERENCIÁN?

Friss elvtárs referátumának alapgondolatát a Nápszabadság akkori száma igen jól interpretálta. Ezt nem volna értelme megismételni. Olvastam az MTI tudósítását, mely szerint a magyar delegáció többi tagjának felszólalását is nagy érdeklődés kísérte. Azt hiszem ez tényleg így volt. Mindhárman a lenini módszer követésére, a legégetőbb problémák feltárására törekedtünk. Ausch elvtárs felszólalásáról, mely széles körben tetszést aratott, már szóltam. **Kiss Tibor** referátuma nagyon nyíltan vetette fel a KGST-országok közötti gazdasági együttműködés ellentmondásait és a nemzeti piacok integrálásának feltételeit. Tudomásom szerint egyetlen felszólalóhoz sem intéztek annyi kérdést, mint hozzá. A magam részéről viszonylag szűk témával szerepeltem. Azt igyekeztem bizonyítani, hogy a munkaerő a szocialista országokba — különböző okokból — a vállalat számára mesterségesen olcsó, sokkal olcsóbb, mint amennyibe valójában a társadalomnak kerül és ez a körülmény fékezi a gépesítést, a technikai fejlődést. Úgy vettem észre, hogy a nagyszámú, inkább általános jellegű hozzászólás után a résztvevők többsége szívesen fogadta a problémák ilyen konkrétebb megközelítését.

MI JELENTETTE SZÁMOMRA A LEGNAGYOBB ÉLMÉNYT A KONFERENCIÁN?

Be kell vallanom őszintén, hogy mindenekelőtt a különböző nemzetiségű közgazdászokkal való egyéni beszélgetések. Ami legkellemesebben lepett meg, hogy a szovjet közgazdászok egy része, milyen figyelemmel kíséri és mennyire ismeri a magyar közgazdászok munkáit. Érthető módon különösen azokét, akik nemcsak speciálisan hazánk problémáival, hanem a többi szocialista országok fejlődésével is foglalkoznak. Kiss Tibor legutóbbi könyve rövidesen megjelenik orosz nyelven. Ausch Sándorét is sokan ismerik és nagyra értékelik. Nem kis örömet okozott számomra, hogy négy-öt olyan szovjet közgazdásszal is beszélgettem, akik az én cikkeimet és múlt évben megjelent könyvemet is jól ismerik. Hogy ez hogyan lehetséges? Úgy pl. hogy a **Szocialista Világgazdasági Rendszer Intézetnek** van egy külön magyar osztálya, melynek minden munkatársa kitűnően olvas magyarul. Továbbá ennek az intézetnek és más szerveknek a tájékoztató szolgálata nagy mennyiségben fordít és referál külföldi — köztük magyar cikkeket és könyveket, úgy, hogy ezek ilyen formában a magyarul nem tudók számára is hozzáférhetőkké válnak.

FALUSNÉ, SZIKRA KATALIN

Mi van a külker. II/2 csoportnál?

— Ugyan, most ezen spórolsz?

— De értsd meg, ha neki ennyit adunk, mennyit adunk Z-nek, amikor ő aktív KISZ-munkát végez?

— Szóval, most ő azért kapjon 50 forinttal kevesebbet, mert nem volt kirándulni?!

— Ezt te sem gondolod komolyan. De remélem, tisztában vagy vele, hogy két egyforma átlagú gyerek közül nehezebben éri el ugyanazt az eredményt az, aki tanulás mellett még egyéb társadalmi kötelezettségeket is vállal.

— Önként vállalja! Minek? Nem kéri rá senki!

— Ez tény! De az is tény, hogy dolgozik a közösségért, többet, mint más. Nem az az igazságos, hogy ezt honorálják?

— Szóval fizetünk a KISZ-munkáért! Hova jutunk így?

— Miért? Szerinted ezt meg lehet fizetni havi 50 forinttal? Ez inkább csekély erkölcsi elismerést jelent! Mert erre — még ha önként dolgozik is — joggal igényt tarthat!

— Ezek szerint aki nem KISZ-vezető, csökken az ösztöndíja?! Nem lehet mindenki KISZ-vezető!

— Itt van X. Y., aki közismerten a legtöbb munkát végzi, pedig semmilyen vezetőségi funkciója nincs! Aki tehát dolgozni akar, talál munkát, máris sorolom: böngésznde, polit. vitakör vezetés, stb.

— Jó, de ez TANULMÁNYI ösztöndíj, semmi köze a KISZ-munkához! Ezt az átlagért kapjuk!

— Így van! Tehát X is kapjon ugyanannyit, mint Y., annak ellenére, hogy nem végez semmilyen közösségi munkát!

— És mi lesz a kerettel?

— Ugyan, kár állandóan ezt felhozni! Ez egyáltalán nem olyan vészes! Elvégre lehet kérni keretemelést! Mások is kértek, meg is kapták.

— Persze! Indokolt esetben! Tessék! Mivel indoklod a 300 forintot X-nél, mikor átlaga a kategória alsó határán van, és semmilyen KISZ-munkát nem végez. Mert nemhogy keretemelést csak indokolt esetben lehet kérni, de az összes javaslatot érvekkel kell alátámasztani, és nem szimpátia—antipátiával!

— Hagyjuk végre már a közösségi munkát, mikor ez TANULMÁNYI ösztöndíj... és így tovább, és így tovább...

Tulajdonképpen elégedett lehetnék. Volt vita, méghozzá heves vita. Mégis úgy érzem, rosszul vizsgáztunk. Önállóságból, felelősségteljes döntésre való képességből.

Emlékszem az év elejei ösztöndíj-elbírálásnál kifogásoltuk, hogy a csoportok csak javasolnak, és olyanok döntenek, akik nem ismerik az embereket. Ennek hatására kaptunk most lehetőséget arra, hogy mi döntsük el, hogy ki mennyire jogosult az — átlagok alapján kiszámított — rendelkezésre álló 3000 Ft-ból, mi, akik ismerjük egymást. Úgy látszik, erre nem voltunk alkalmasak.

Ha a pénz nincs a kezünkben és a keret korlátlan, mindenkinek maximumot szavaztunk volna, „miért ne", alapon. De a legdöbbenetesebb volt számomra a KISZ-hez, a KISZ-munkához való hozzáállás. Még ha el is tekintek attól, hogy a KISZ-munka figyelembevétele az ösztöndíj kiszabásánál nem vitatéma, hanem adott a szervezeti szabályzatban lerögzített szempont.

KISZ-tagoktól nem ezt vártam. Mert nagyon helytelen és káros az a passzivitás, ami a félév során tapasztalható volt (a KISZ-megmozdulásokon való részvétel a 23-as létszámú csoportból átlagosan 5—6 fő volt) de erre csaknem büszkének lenni!... Félek. Félek, hogy ha 20—21 éves egyetemistákra, akiknek koruknál fogva is lelkeseknek, aktívaknak, igazságszeretőeknek kellene lenniük, a kényelemszeretet és az ebből fakadó közömbösség, a közügyektől való elfordulás a jellemző, mi lesz velük később? Az egyetemnek a magas szakmai szint nyújtásán felül nagyon lényeges célja és feladata, hogy aktív, a politikai és közéletben eligazodni és cselekedni képes szakembereket és ne szakbarbárokat neveljen. Hiszen értelmiség lesz belőlük, a társadalom egyik fontos rétege, amelynek naponta kell majd tanúbizonyságot tennie felelősségérzetéről és cselekvőkészségéről. De ha így kezdjük, ha — nemhogy közömbösek vagyunk, de dolgozó társainkat megbecsülés helyett csaknem nevetségesnek tartjuk, vagy legjobb esetben vállat vonunk, ha az első komoly helyzetben nem megfontolt, érvekkel alátámasztott, hanem „miért ne" alapon megszavazott döntéseket tudunk csak produkálni — képesek leszünk-e megfelelni a ránk váró feladatoknak?!

Lantos Vera

2+1

A KÖZGAZDÁSZ szerkesztősége által meghirdetett KÖZGAZDÁSZ BÁLI KABARÉ-PÁLYÁZAT-on az alábbi eredmények születtek:

I. díj: Tormai László II. ipar 4. csoport.

II. díj: Kosárka József I. 13. csoport.

III. díj: Borsi György III. terv.-mat. 2. csoport.

●

INDUL A KÉPZŐMŰVÉSZETI KÖR

A kultúrosztály keretében képzőművészeti szakkört szervezünk, a képzőművészet iránt érdeklődő hallgatóink részére. A szakkör munkájában részt vevő hallgatók képzőművész irányításával rendszeres szakköri foglalkozásokon vehetnek részt, ahol kezdő és haladó fokon egyaránt ismerkedhetnek festészettel, grafikával. A kultúrosztály a szakköri tagok részére a munkájukhoz szükséges anyagokat, eszközöket rendszeresen biztosítja. Az érdeklődők 1970. március 15-ig jelentkezzenek a kultúrosztályon (fsz. 60.).

●

HELYESBÍTÉS!

Előző számunkban a tanulmányi eredményekről közölt „Így vizsgáztunk mi" című cikkünkben az 1. sz. táblázat nem lyukkártyarendszerű gépeken készült, a táblázat adatait az Egyetemi Számító Központ RAZDÁN 3. típusú elektronikus berendezésén Jávorszky Gergely készítette.

A tudás biztonsága

A nőnap ürügyén gondolatban végigfutottam az emancipáció ismert érvein és úgy éreztem elmondásukra itt az egyetemen nincs szükség. Nemcsak jól ismerik elveit, hanem a társadalom átlaganál komolyabban gyakorolják is. Nők, férfiak egyaránt. Néha azonban rejtett utakon, sok más probléma mögé bújva, de előtűnik. Ezért nem hagy nyugodni ez az egy évvel ezelőtti történet.

★

Még nagykabátban jártunk és dideregtünk az aulában, amikor a büfénél egy beszélgetés már oly sokszor hallott szavaira figyeltem. Két töprengő arcú fiú támaszkodott az egyik oszlopnak. A lány félig fordulva feléjük, szemben állt velem.

Egyik fiú: Dehát miért hagyjátok, hogy azt csinálja veletek, amit akar?!

Másik fiú: Ha mindig csak hallgattok azt fogja hinni, hogy neki van igaza. Miért nem olvastok be neki?

A lány: Már nem mer senki szólni hozzá. Tudjátok milyen modora van... Olyan nagyszájú, nem bírnánk vele... Félelmetes lesz, ha dühös. És hát...

A zaj felerősödött, a párbeszéd további szavai elvesztek számomra. A lány szemei továbbra is valahol mögöttem egy pontra merevedtek. Sötét szeme, fennakadt pillái engem is magukkal rántottak, kimeríthetetlen mélységű félelmébe. Évtizedek hálójából fonódott össze ez a félelem. A pofonokra rezzenéstelen arccal várók tekintetében, a leeresztett karok tehetetlenül kiforduló tenyereiben ül ez az időtlen, súlytalan félelem.

Mit tettünk, hol hibáztunk — kérdeztem magam. Hogy kerül ezek közé a falak közé ennyi oktalan félelem? Hirtelen indult az emlékképek áradása, elémsorolva az okokat. 12 éves fejemben a gépfegyver kattogása, egy elszabadult sziréna hangja a béke éveiben, a házunk fölött. Az anyai intelmek, hogy nem érdemes tanulnod, egy nő úgysem megy a tudásával semmire, ne járj egyedül, mert... ne várj sokat a házasságtól, mert... mert nő vagy, hát így indulj az életbe! Amikor láttad, hogy anyádat megütötte és a férj diadalmasan mosolyog, mert a bíró már ítéletet hirdetett és azután hiába nem akarod hideg izzadságcseppek futnak le a hátadon, ha valaki utánad lépked a sötét utcán, de éppúgy, ha a kapualjból elédlépve személyidet kéri, vagy ha egyetemi felvételi lapodat aláírod...

Nemcsak nagy ügyek, kicsik, jelentéktelenek idéződnek fel bennem. De hány szemben sokszorozódhattak meg, hogy ezen a napon így álljon előttem mindnyájunk összeötvözött félelme!

Egy mozdulat, a hely tudatosítása ahol állok elég volt, hogy hálóját veszítve alásüllyedjen félelmem. Bátorságom és örökölt félelmeim súlyos arányát helyreállította a felismerés, a tudás biztonsága. A tudásé, amely éppen itt, annyi kérdőjelet húzott át könyveim margóján.

★

Ha mottót adhatnék az idei nőnapnak, választásom erre esne: nem rangunkat kell a férfiakéval egyenlővé tennünk, hanem évszázadok bénító tapasztalatait egyre több tudásunkban feloldani.

— kék —

GŐZGÁZ GERZSON jelenti

Aggyonisten! Először is meg szeretném köszönni mindenkinek a névnapomra küldött jókívánságokat. Arra gondoltam, hogy az ilyen ünnepélyeskedéshez nem illik morogni. De mit csináljak, ha egyszer rávisz a szükség. Meg a kultúrosztály.

Itt van például a NEOTON. Hogy vége lett a vizsgaidőszaknak, mindnyájan azt hittük, hogy a klub indulásával együtt indul a vasárnap esti tánc is. NEOTON azonban nem volt. Mi volt? Hiányérzet. Meg magyarázat. Mert az mindig van. Hogy egyelőre nem lesz NEOTON, mert a klubban áldatlan állapotok uralkodnak, az egész helyiség kezd kocsmajelleget ölteni. Előbb rendet kell tenni, utána jöhet a tánc. Lehet, hogy valóban eluralkodik a büfécentrikusság a vasárnap esti klubprogramban, de véleményem szerint az ilyen problémákat menet, azaz tánc közben is meg lehet oldani. Ezért nem érdemes és nem is szükséges a klubot zárva tartani. Persze ez már a múlté, azóta február 22-én már pengetett a NEOTON.

De most, hogy teljes legyen az öröm, 12,— Ft-ért. Ezt még meg lehet érteni, ha arra gondolunk, hogy közkedvelt zenekarunk márkásodik, de hogy elsején, amikor a Korona játszott, miért került 12,— Ft-ba a jegy, rejtély előttem. Nem akarom a Koronát bántani, mert ők sem pengetnek rosszul, de azért ez túlzás... És egyébként is. Eddig azzal büszkélkedhettünk, hogy mi voltunk a legolcsóbb klub. Hát ez megszűnt. Nyugodjék békében. De miért?

Más.

A múltkor olvastam a KÖZGAZDÁSZ-ban, hogy a Makarenkóban 40 termet kapott az egyetemi oktatás. Hát ez valami csodás! És azt is olvastam, hogy olyan órarendeket csinálnak, amelyek nem teszik szükségessé a pendlizést. Ez még csodálatosabb. De a valóság más. Nekünk például egy héten 3 alkalommal kell 10 perc alatt eljutni a Makarenkóba és onnan vissza. Ez elég nehéz mutatvány, általában nem is sikerül. Még gyakorolni kell. Az így ránk kényszerített testedzés nagyon hasznos és kellemes, de szerény véleményem szerint a tornateremben még sokkal üdvösebb lenne. Szóval ha az idén már nem is, de jövőre mindenképpen meg kéne szüntetni az Egyetem—Makarenkó futóversenyt.

Ennyit mára, két hét múlva találkozunk!

U. i. Az ösztöndíjam megkaptam, köszönet a gyors munkáért.

Szakosítás...

Az elsőévesek számára a szakok KISZ-vezetőségei tájékoztatóikat az alábbi időpontokban tartják:

Agrár március 18. 15 h
Közlekedés március 18. 14 h
Belker március 17. 14.30 h
Pénzügy március 6—21 között
Népg. terv április 1. 15 h
Tanári március 31. 15 h
Külker március 31—április 3 között
Ipar március 31—április 3. között

A pontosabb időpontokat és a helyeket időben közöljük! Jelenjetek meg minél nagyobb számban.

Egy II. és egy V. éves nagy sikere

1970. március 23—24—25-én egyetemünk rendezi a IX. országos tudományos diákköri konferencia közgazdaságtudományi és marxizmus—leninizmus szekciójának üléseit. **Egyetemünk hallgatóitól kb. 200 dolgozat érkezett be.** Az előzetes értékelésnél **két olyan pályamunka akadt, amelyek minden szempontból kiemelkedőnek nevezhetőek.** Érdekes kontrasztként az egyik dolgozat II. éves, a másik pedig végzős hallgatótól származik. Ismerkedjünk meg a szerzőkkel! Az udvariasság szabályai szerint először az idősebbel, **Szabady Balázs**

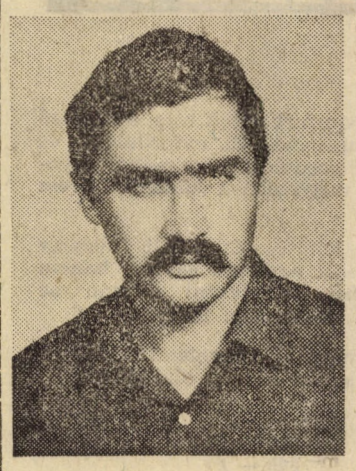

V. éves tervmatematikussal beszélgetünk.

— Mi volt dolgozataid témája, milyen problémákra kerestél választ?

— Összesen két és fél dolgozatot adtam be az OTDK-ra. Azért beszélek kettő és félről, mert az egyikben csak közreműködő voltam, a másik kettő egyéni munkám eredménye. Az egyik pályamunkámban egy polgári és egy szocialista ökonometriai modellt hasonlítottam össze. A másik témám: népgazdasági szintű makromodell paramétereinek becslési eljárásokkal történő vizsgálata. Tehát mindkét dolgozatom ökonometriai problémákat dolgozott fel.

— Mikor kezdtél megismerkedni az ökonometria, ma még hazánkban alig művelt tudományával?

— Az utolsó négy félévben, mint szakszemináriumi téma szerepel szakunkon az ökonometria tanulmányozása. 22 fős csoportunkból 14-en jelentkeztek ezekre a foglalkozásokra, de végül is csak 6-an tartottunk ki. E tudományág hazai ismerete igen szűkkörű, s a megadható irodalom is szinte teljesen angol nyelvű. Gondolom, a tényezők okozták, hogy kevesen maradtunk erre a szakszemináriumra. Pedig ennek a tudománynak a gazdasági gyakorlatban való alkalmazása ma már Nyugat-Európában igen előrehaladott. Hazánkban az új gazdasági mechanizmus adta lehetőségek között az ökonometria eredményei közvetlen javaslatot nyújthatnak népgazdasági célok elérése számára megfelelő gazdasági szabályozók kiválasztásához.

— Továbbra is szeretnél foglalkozni az ökonometriával?

— Igen, most készülő szakdolgozatomban, ha nem is teljes egészében, de jelentős részben az ökonometria egyes problémáit is érintem. Már a nyári termelési gyakorlaton a Központi Statisztikai Hivatal kutatócsoportjában is volt lehetőségem az ökonometria témaköreivel való megismerkedésre. Úgy érzem, hogy az egyetem befejezése után is érdemes lesz e tudományág további elsajátítása érdekében tovább dolgoznom.

„Kenyérgabona-termelésünk és felvásárlásunk, különös tekintettel az exportlehetőségekre."

Dolgozatom címét úgy érzem két személyes vonatkozás miatt is magyaráznom kell — kezdte beszélgetésünket **Vajda László II. éves külke-**

reskedelmi szakos hallgató. Azért választottam a kenyérgabonát, mert a Gabonatröszt ösztöndíjasa vagyok, az exportlehetőségek vizsgálata pedig szakom orientációjának felel meg.

Október közepén kezdtem dolgozni pályamunkámon, bizony feladatomat erősen megnehezítette, hogy a megfelelő adatok, statisztikák beszerzése igen nehézkes volt. Nagyon sokat segített **Kóbor László,** az agrárgazdaság tanszékének tanársegéde. Munkám felmérő jellegű volt, igyekeztem a termelés és felvásárlás tényezőinek sorbavételével a címben felvetett problémára válaszolni.

— Ha a pályamunka címét kérdésnek vesszük, mit tudsz válaszolni a vizsgálataid alapján?

— Annak ellenére, hogy a világpiac gabonával erősen telített, van lehetőségünk az exportra, feltéve ha a fokozott minőségi követelményeinknek még jobban meg tudunk felelni. Így Nyugat-Európa és Közel-Kelet számos országában van lehetőség a piacra betörnünk.

E két beszélgetésből tanulság adódik számunkra: lehet végzős évfolyamon is közvetlenül a szakdolgozat megírását megelőzően is a megszerzett széles körű közgazdasági ismeretek alapján sikeres dolgozatot írni, de lehet már II. évfolyamon a még szűkkörű közgazdasági ismeretek miatt főként erősen gyakorlati témából kiemelkedő teljesítményt nyújtani.

Késedi Ferenc

LOPJÁTOK EL A TÜZET!

Éppen diktált valamit, egy-két percig várnom kellett. A szobában két egymásnak tólt íróasztal és két plafonig érő könyvespolc. Az egész nem több, mint hat négyzetméter.

Foglalj helyet és kérdezz, mondta és várakozóan nézett rám.

— Mikor végeztél a Közgázon, milyen szakon, s milyen beosztásban dolgozol és mivel foglalkozol? — egy szuszra elég is lesz.

— Idén lesz 10 éve, hogy végeztem, 1960-ban ipar szakon. Jelenleg a VATI Műszaki gazdasági tanácsadója vagyok 4400 forint alappal. *Munkaterületem* és *hobbym* a korszerű közgazdasági módszerek kialakítása és alkalmazása. Munkaköröm a településfejlesztési, területtervezési módszerek kialakításának kutatása, végzése és bevezettetése. Ezek a modellek elektronikus számítógépek alkalmazását követelik meg, így ezek működésével és programozásával is meg kellett ismerkednem. Nem akarlak elkeseríteni, de ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznem, hogy a gépet ugyan az ember alkotta meg, de a gép az embert rabszolgájává teszi, hallatlanul precíz, pontos munkát követel, s mi tagadás, ez ellentétes a fiatal közgazdászok szemléletével...

Ebben a munkakörben 3 hónapja dolgozom, most éppen a település és területi tervezés alapinformációs bázisának kialakítása van soron. Területi szemléletű „adatbankot" szeretnénk létrehozni...

Ugyanezen matematikai modelleket felhasználva, hobbyként a mezőgazdasági üzemek és általában a mezőgazdaság távlati tervezésével is foglalkozom. A múlt évtől a keszthelyi Agrártudományi Egyetem IV. évfolyamán önálló tárgy keretében oktatom a rendszerelméletet, a kibernetikai rendszerek tulajdonságait, problémáit és megoldási lehetőségeit. A Közgázon több tanszék hívott már előadónak.

Őszintén szólva kicsit elszédültem ennyi elfoglaltság hallatán. S mond, hogyan jutottál el idáig?

— Hát erről regényt lehetne írni. Egyetem után Pécsre kerültem és 9 évig ott dolgoztam. Egy építőipari kivitelező vállalatnál kezdtem. Kevés kezdő szakembernek adatik meg, hogy teljes évig nem kap végleges beosztást. Voltam bérelszámoló, anyagkönyvelő, raktáros, pénzügyes és önelszámoló egység vezetője. Amikor az egyes lépcsőknek vége volt, főnökömnek be kellett számolnom a látottakról. De ezek nem félórás, hanem egy-két napos viták voltak!

Egy év után a gépészetnek lettem az ügyviteli vezetője, ahol a tervezési, elszámolási és elemzési információs áramlást kellett megszervezném. A hibákat és ellentmondásokat saját bőrömön tapasztaltam. A hiányosságok és bajok láttán, kezdtem a korszerű szervezéssel és megvalósítási lehetőségeivel foglalkozni. Ezt persze nem lehetett nyolc órában csinálni. Általában napi 16 órát dolgozom, a vasár- és ünnepnapok 50 százalékát beleértve — ma is éjjel 3 órakor feküdtem le.

Négy és fél év után az ÉGSZI pécsi kutatócsoportjához kerültem át. Itt két modellrendszert alakítottunk ki, mellyel egyrészt közlekedés — és általában az áramlás (FLOW) tervezés, másrészt a különböző szintű és távlatú fejlesztési tervek gazdaságos ütemezése biztosítható. Módszertani alapul a Graf elmélet szolgált. Ennek keretében készült el Pécs, Debrecen, Miskolc, Ózd, Eger 40—50 éves távlati közlekedési terve. Jelenleg Budapest, Szekszárd és Mohács van soron — a műszaki tervezést az UVATERV végzi.

Társadalmi munkában megszerveztem a Magyar Közgazdasági Társaság Baranya megyei csoportját, melynek 5 évig titkára voltam. Részt vettem az MKKE pécsi kihelyezett tagozatának előkészítési és oktatási munkájában. Széchenyi emlékéremmel és a Munkaérdemrend bronz fokozatával tüntettek ki.

— 1964-ben nyújtottam be doktori disszertációmat *„Hálótervezési módszerek alkalmazása az építőipari tevékenység előkészítésében, irányításában és ellenőrzésében"*. A különböző elfoglaltságaim és személyi problémák miatt csak 1966-ban védhettem!

1968-ban készítettem el kandidátusi disszertációmat, hasonló témában, amelyet a munkahelyi vita jegyzőkönyve alapján most készítek végleges beadásra és védésre. 23 különböző cikke és írásos anyaga jelent meg több nemzetközi konferencia előadója és korreferense volt.

— Menjünk még vissza most 10—12 évre. Hogyan tudtad hasznosítani a tanultakat? Mi volt jó és mi nem, mi az amin még javítani kellene? Most már nyugodtan kritizálhatsz, nem állsz vizsga előtt.

— Az egyetemen sok mindent tanítottak, de különböző aránytalanságok és hiányosságok ma is vannak. Egy példa és tanulság is egyben; a diploma után az égvilágon mindennel szívesen foglalkoztam volna, csak ne kelljen könyvelni. Ma már meg tudom becsülni, mint igen megbízható adatforrást. Persze, a matrix-könyvelés a jövő útja, ahol egy csatornás, de több szintű felhasználási területű információs rendszert lehet kialakítani. Szerintem a statisztika és a könyvvitel csak formailag két oldal, tartalmilag, de főleg a cél szempontjából teljesen egy — s ez az oktatásban nem jut kifejezésre.

A matematika tanítása annak idején minimális volt (kombinatórika), de a jelenlegi anyag is túlságosan elvont, analízis ízű. A közgazdásznak inkább az alkalmazott matematika azon területét kellene jól ismernie, amely a modellekkel, tulajdonságaikkal, felhasználási területeivel foglalkozik, s nem a modellek egyes tételeinek bizonyítására kell súlyt fektetni! *Ne akarjon a közgazdász matematikus lenni, de tudjon a matematikus fejével gondolkodni.* Ismerje fel a gazdasági élet területén alkalmazható modelleket. Tudja hol, mikor, mit kell — a hogyanra elég hogyha feltételes módban tud válaszolni.

Ahhoz, hogy ide eljussak, sokat kellett autodidakta módon tanulnom, s a Közgazdász Továbbképző tanfolyamaira járnom.

A rendszerelmélet és az információelmélet bővebb oktatása szintén hiányos. Szükséges, hogy a közgazdász biztosítani tudja a műszaki-gazdasági rendszerek egységes működését, s értsen ezek vezetéséhez is. Számomra a legnagyobb „ugrás" éppen az a felismerés volt, hogy a műszaki-gazdasági rendszerek nem választhatók szét. Minden műszaki intézkedésnek van gazdasági kihatása és minden gazdasági döntés lehetőség vagy korlát a műszaki oldal számára.

Ehhez kapcsolódik egy kérdés; mi a véleményed a közgazdász társadalom mai helyzetéről, hogyan állják meg helyüket a fiatal szakemberek?

— Magyarországon sem alakult ki teljesen, mi tartozik a közgazdaságtudományhoz. Akár a középkorban, amikor a borbély, a kovács, a felcser is orvosnak számított, ma a gyakorlatban a közgazdászt statikusnak, könyvelőnek és tervesnek képzelik. Ez azért van, mert a közgazdászképzés középkádereit nem neveltük ki kellőképpen. Magyarán, a technikumok szintje alacsony. Ezért a szakemberek arra kényszerülnek, hogy képzettségüknél alacsonyabb szintű munkát végezzenek. Másrészt még mindig olyanok helyezkednek el e munkaterületre, akiknek minimális képzettségük vagy jogi diplomájuk van.

A fiatal végzetteknek az is hibájuk, hogy azt hiszik, az egyetemi diplomával egycsapásra szakemberekké váltak. Legalább hat év szükséges, hogy az ember eldönthesse, melyik szakterületen kíván elmélyedni. Másik probléma, hogy a mechanikus munkát megvetik, rangon alulinak tekintik, s mechanikusan is csinálják, nem törekednek az ok, okozati összefüggések megértésére.

A magyar közgazdászok egyébként külföldön is elismert szakemberek. Gazdasági életünknek egyre több területe van, ahol véleményünk és módszereink világviszonylatban is elismertek. Sajnos, még több technikai berendezésre lenne szükség, amelynek segítségével a rutinszerű munkától meg lehetne szabadulni, sőt a gép, a logikus gondolkodást, mintegy kikényszerítené. A technika hiánya miatt sokan vesztik el kedvüket és konzervatívvá válnak.

Mindezeknek objektíve oka lehet az is, hogy az irányítás szintje még a termelőerők jelenlegi fejlettségi fokánál is alacsonyabb — a felső vezetés számára sokszor képtelenek vagyunk a döntéselőkészítési variánsokat biztosítani.

— Hogy állunk a külföldi közgazdászok mezőnyében?

— A szocialista országokon belül a Szovjetunió specializált és felkészült fiatal közgazdászai után közvetlenül mi következünk. A SZU-ban is a szakosított képzés okvetlenül kitermeli a zseniket.

A nyugati és főleg tengerentúli közgazdászokhoz képest, előnyünk a szélesebb tudás és áttekintőképesség, és a „magyar vérből" adódóan matematikai szempontból igen jól állunk. Hátrányos a helyzetünk a technikai problémák és a fentiekben kifejtettek miatt. Ennek ellenére, a mezőgazdasági üzemek szervezésében, a közlekedéstervezésben, az elméleti közgazdaságtanban, s az alkalmazott matematika néhány területén nevünk van. Az említett témák társadalmi rendszerünk folytán fejlődtek ilyen magas szintre.

Úgy tűnik, hogy a nyugati országokhoz hasonlóan, nálunk is az elkövetkezendő években élesen ketté fog válni az információk felvételével és feldolgozásával, valamint ezek elemzésével foglalkozó szakemberek csoportja. Ez a két kategória egyben minőségi megkülönböztetés is.

— Végül a „vén tengeri medve" mit tud mondani az ifjú titánoknak?

— Egyszerű. Ha valaki gyakorlati és szervező egyéniség, akkor a gyakorlati tárgyakat: a matematikát és a komputer technikát alaposan tanulja meg. Aki inkább elemző pályára készül, annak szintén igen alapos matematikai tudásra is szüksége van. Látnia kell a nagy összefüggéseket, de a gyakorlati élet részproblémáit is. Ne felejtsék el, hogy a közgazdásznak ma még kettős funkciója van: *1. a gazdasági élet irányítása, 2. a műszaki-gazdasági rendszerek összehangolása. Ennek az az oka, hogy nálunk még nem alakult ki a menedzser-képzés.*

És végül, amit feltétlenül írjál meg. Én nagyon pártolom a tudományos érdeklődésű embereket. Nem ismerek szakmai titkokat. Használjátok fel a mi tapasztalatainkat, eredményeinket. — Ti is lopjátok el a tüzet az égből!

KAZÁR PÉTER

Étrend

A háziszakácsok nagy baján akarunk segíteni, amikor ezt a kis javaslat-komplexumunkat közreadjuk. Szeretnénk hinni, hogy nem tévedünk, s frissítőleg hat mindenki gyomorműködésére. Kizárólag így tavasszal, a félév elején (Idézet a Pavlov-féle kísérletekből-én). Tanácsadónk a Nők Lapja.

Hétfő: 8—10-ig. Részeges kolbászkák álmos módra. Páros kolbászból vagy kiegyensúlyozott indexsorból készítjük Laspayres-féle eljárással. Ehhez egy hüvelykujjnyi bázisidőszakot vágunk, majd piros ultiba mártogatjuk, azután eltesszük állni. Addig mindenesetre elalszunk.

10—12-ig. Ravioli húslevesben kelt (nem ballábbal) mákos tekercs honvédelmi ismeretekkel váltakozva. A változás közben ajánlatos vetrece galuskát vinni a moziba. Ha hajlandó.

12—14-ig. Kicsontozott könny. Vitellel összesütve. Nem hízlal! Amikor már olyan puha a fej, hogy rángatódzik, akkor kockára vágott sárgarépával beszórjuk és egy kevéske számlakerettel megspékeljük. Később deszkára téve tartozunk.

14—16-ig. Aki még ettől sem lakott jól, az a legjobban teszi, ha diétás rakottkáposztát eszik, sós vízben, 5 deka patkányméreggel. Jelzés: gyé. (Gyakorlat, gyagya stb.)

Vacsora: ez egyben a hét többi napjára is érvényes, kivéve, ha jobb ételek közbejötte miatt nem vacsorázunk a menzán. Szabad időben hosszan főzött egyveleg, amelyet gyorsan kiveszünk onnan és nagy darabokra szeletelünk. Kerüljük a mohó evést! Nagyétkűeknek: enyhén aláhúzott, az ősök által puhított kötelező irodalom, ásításokkal körítve. Megjegyezzük, ki mint veti a vacsoráját, úgy alussza álmát!

Kedd: 8—10-ig. Szerb húsgombóc, vagyis áru-pénzviszonyok pörkölt-mártásban. Óvakodjunk a romlott gombóctól, nehogy az edény aljára ragadjon, s ezért gazdagon meghintsék pikáns ízű nem elfogadott zéhákkal!

10—12-ig. Kelkáposztás gyöngytyúk. Lány. Hígítjuk fél deci rummal, amit előtte megiszunk. Lehetőleg kerüljük a bolond gyöngytyúkot! Az nem hagy figyelni, a kórházi költségekről meg az operációkutatásról nem is beszélve.

12—15-ig. Konzerv püspökkenyér. Szeminárium közben kilisztezett tepsiből csipegetjük. Gyors tűzön melegítsük, mert fáradékony! Utána locsolgassuk, hogy a mustáros vese tetejére a karamelles pattogatott kukorica kerüljön! Különben nem jó az egész!

14—16-ig. Közben két alkalommal. Savanykás csokoládétorta. Küldjük vissza a pincérrel, mert ezt a szakács elszúrta!

Szerda: 8—10-ig. Túrós táska egy marék mazsolával, amit a jegyzetek helyett hoztunk magunkkal. Persze lehet keresztrejtvényt is fejteni, amihez hozzákeverjük a zöldséges vadmártást. Csak ne szürcsöljünk!

10—12-ig. Töltött oldalas testnevelve. Az idősebbek abbahagyhatják, nekik alternatíve sovány tehéntúrót ajánlunk szaharinnal. Vagy gőzben főtt szerecsendiót. Vigyázat, nem mindegyik előadóban lehet elkészíteni!

12—14-ig. Bevezető kollégium Lucullus rejtelmeibe. Új étel. Hasonlít a Gerbeaud szeletre, de nem az, mivel az ikrás aszaltszilva megkülönbözteti tőle. A lexikálisan kiszálkázott kollokvium megkedveltetheti az édesszájúakkal.

14—16-ig. Fakultatív vékonymetélt. A falánkabbak karikára vágott vöröshagymával, sőt, apróra tördelt vajjal is megcukrozhatják. Azután tegyük a sütőbe!

Csütörtök: 8—10-ig. A gyúrt citrom története „Ricardó-módra". Egy mikrofonnal bélelt tűzállóban szorosan egymás mellé tesszük a citromokat, hogy izzadjanak, és ne járjanak előadásra! Ha nem erjed meg túlságosan, akkor fogpiszkálóra szúrva feltálalhatjuk.

10—12-ig. Hordós kelkáposztasaláta vagy sör integrálva 3 evőkanál kszi kukaccal, sűrűségfüggvénybe keverve. Gyomorbetegeknek életveszélyes! Azért jó, ha az ínséges időkre, előre kinyújtjuk, és kockára, kerek lapokra, akár cifra figurákra kivagdaljuk. Persze csak úgy, hogy a vizsgán elférjen a zsebünkben, s ne érezzék a szagát!

12—15-ig. Fogyókúra. Használjuk ki az időt a nyelvre. Áztassuk be, vagy csináljunk vele, amit tudunk!

15—17-ig. Orosz-angol-német-francia-spanyol-nepáli hússaláta. Szárított fokhagymaleves. Ki hogyan szereti. Becenevén: csesznyecska. Ezt viszont senki sem érti. Meg kell jegyeznünk, hogy az ilyen késői órákban a fokhagyma nem hat frissítőleg a szervezetre. Ezért az izgatószerek használata indokolt. Főleg, ha a szótárban sem találjuk.

Péntek: 8—10-ig. Amennyiben a koszt-pénzügyeik roszszul állnak, úgy ezt az étkezést kihagyhatják, úgyis előre ittak a medve bőrére, avagy vizsgáztak, ha tudtak róla. Bocsánat, elírás! Helyesen: pogácsaszaggatóval meghámozzuk egy pohár tejfölt, 10—15 deka hitelt adunk hozzá, s ami marad, az a nyereség.

10—12-ig. Bögretészta 4 tojás sárgájával. A fehérjét a Makarenkó utca 20—22-es számú épületben öntjük az üregekbe, ha időben odaérünk! Azután nyugodtan ülhetünk a babérjainkon, csak ügyeljünk arra, hogy ki ne fussunk a végtelen időből.

12—14-ig. Tört. mat. csemege. Sokan már nem engedhetik meg maguknak. Nem is akarjuk fájdítani a szívüket a többféle meghatározással, amelyekből felszolgálás előtt eltávolítjuk a tüzőtűket, a levet pedig egy másik meghatározásban elkevert, kiskanálnyi porcukorral sűrítjük be. Értik, ugye?

A szombattal kapcsolatban csak azt tudjuk mondani, hogy aki a hét minden óráját végigette, annak ilyenkor már a gyógyvizek is megteszik. Ha nem, akkor a fene a gyomrát! Nincs tekintettel a gyomorbajosra, aki azt mondja, hogy egyék meg, amit főztek. Én inkább diétázom!

—tormai—

LEGÚJABB

Lapzártakor érkezett: női kosárlabda-csapatunk a főiskolai bajnokság küzdelmei során 60:47 (24:23) arányban legyőzte az NB II. osztályú Pécsi Tanárképző együttesét, s ezzel a női szakosztály fennállása óta első alkalommal — a legjobb nyolc közé jutott.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt
Felelős szerkesztő: Kincses György
Szerkesztőség: Budapest, IX., Dimitrov tér 8.
Telefon: 186—850/138
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Készül a Szikra Lapnyomdában

SPORT

Női röplabdásaink sikere a Téli Kupában

Férfi és női röplabdaszakosztályunk egyaránt igen eredményesen szerepelt az utóbbi időben. Mindkét együttes az NB II-ben versenyez, s a női csapat ebben az évben várhatóan az eddigieknél is jobb helyezést érhet el osztályában.

Röplabdásaink a Számviteli Főiskola tornatermében hetenként háromszor edzenek, s a bajnokság mellett megkezdték a felkészülést a Főiskolai bajnokság küzdelemsorozatára is.

Jól kapcsolódott az alapozás munkájába a Téli Kupa kiírása, amelyen női röplabdacsapatunk szép sikert ért el. Veretlenül szerezte meg az első helyet csoportjában.

Biztató kezdet a bajnoki rajt előtt!

KÖZGAZDÁSZ

Mint már előző számunkban hírt adtuk róla, a közelgő ünnepek: hazánk felszabadulásának 25. évfordulója és Lenin születésének 100. évfordulója alkalmából egyetemünk MSZBT-szervezete nagyszabású **jubileumi orosz versenyt rendez.**

Három típusú írásbeli és két típusú szóbeli verseny lesz. Az öt versenytípus közül **nemcsak egyre, hanem tetszés szerint többre is lehet jelentkezni** miután az egyes versenyek különböző időpontban lesznek.

A verseny győztesei számára az egyetemi Magyar Szovjet Baráti Társaság az alábbi díjakat tűzi ki:

Az 1. és 2. típusú írásbeli dolgozatra:

I. díj	**300,— Ft**
II. díj	**200,— Ft**
III. díj	**100,— Ft**
IV.—V. díj	**könyvjutalom**

A 3. típusú dolgozatra:

I. díj	**utazás Leningrádba**
II. díj	**400,— Ft**
III. díj	**200,— Ft**
IV.—V. díj	**könyvjutalom**

Az első és második típusú szóbeli verseny díjai:

I. díj	**300,— Ft**
II. díj	**200,— Ft**
III. díj	**100,— Ft**
IV.—V. díj	**könyvjutalom**

A versennyel kapcsolatos írásbeli tájékoztatás a NYELVI INTÉZET hirdetőtábláján található. Szóbeli felvilágosítást ad a III. emeleti 336/a szobában: Nagy Vilmosné.

E heti montázsunk

★

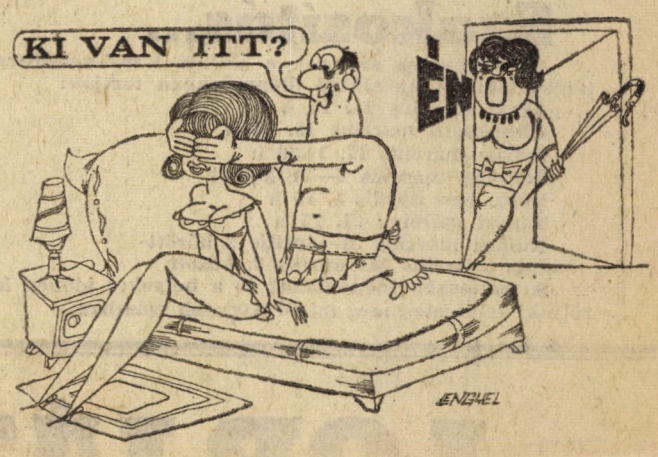

Bajnokkal beszéltem...

Először intézzük el a protokoláris részt. Neved?
— Erdős Sándor.
— Sportág?
— Párbajtőr.
— Egyesületed?
— BVSC.

Hát ez megvolna, az eredmények úgyis szóba jönnek még menet közben.

Még egy sablonkérdés: hogyan lettél párbajtőröző?

— Nálunk a családban a vívás már hagyománynak számít. A bátyám már egyesületben kezdte a vívást. Így indultam én is 1961-ben. 1965-ig vívtam, mint egy a sok közül: lábgyakorlatok, iskolázás, edzés... Azután 65-ben ifjúsági válogatott lettem. Rotterdam. Az ifi VB-n 9:6-ra vezettem — kikaptam 10:9-re. Ilyen a c'est la vie.

— Majd behívtak katonának. Egy év Kalocsán. Akkoriban már nem kultiválták a tőrt mint fegyvert a honvédségnél, úgyhogy ez az évem kimaradt. 67-ben már újra formámnál voltam. Ifjúsági VB Teheránban, III. helyezett lettem.

— 68-as álmom Mexikó volt. Maradt is. Mint hatodik ember tartalékként kerültem a válogatottba. Akkoriban volt, hogy nem akartak a többiek focizni ellenem. Hátha lerúgom véletlenül valamelyiket, és én megyek Mexikóba. Pedig nem volt szándékomban. Lerúgni...

— Mexikó után pláne nehéz volt bekerülni a válogatottba. Győztes csapaton ugyanis vívásban sem igen változtatnak. Hiába nyertem országos bajnokságot, Budapest-bajnokságot, valahogy az volt a helyzet, hogy nem ők voltak roszszak, én vívtam túl jól. Akkor jött Kuba. Leégtünk? Állítólag. Mert nem lett első a csapat? Csak második?... Ha ez égés?... Ja, persze, ha ott lehettem volna... Láttam volna Kubát. De több semmi. Tényleg. És most újabb versenyek jönnek. Talán mégis bekerülök. Ebben reménykedünk mesteremmel, dr. Váry Attilával együtt, akivel 1963-ban kezdtem meg a közös munkát.

...Persze azért pihenni is lehet

— Milyen felkészülést kíván egy-egy nagy verseny? Milyen a fizikai és idegi edzés?

— Általában edzőtáborba megyünk. Ezt persze utálja mindenki. Csak szombaton lehet hazamenni, edzés, meló... Persze van előnye is. Semmire nincs gondunk. jó a kaja, napi öt-hat óra vívás, utána szabad idő. Már aki bírja. 25 asszót kell minden edzésen vívnunk, darabja öt perc, az két óra hajtás. De közben semmi sumák, ha kifújom magam, már szól az edző, hogy ne amerikázzak. Ehhez jön még az iskolázás. Komolyan, irigylem a focistákat... Szóval ez a fizikai felkészülés. Persze azért pihenni is lehet. Versenyek előtt kell is. Én egy héttel előtte „állok rá". Ilyenkor törlöm a programból a hábékat, időben lefekszem stb. A versenyen az a ciki, hogy sokáig és jól kell koncentrálni. A verseny kezdődik reggel 8-kor, és ha megy a vívás, eltarthat este 10-ig is. És ez alatt 5—10 perc megszakítással állandóan figyelni kell. Szóval, ronda egy idegmunka. De azért szép...

— És miként csinálod az egészet?

— Hát nem azért a 250,— Ft-ért, amit a BVSC-től tanulmányi segély címén kapok. Valahogy úgy vagyok vele, hogy a vívás — egy rossz betegség, amit nem lehet kikúrálni. Aki egyszer megkapta, nehezen gyógyul ki belőle. Persze az sem utolsó, hogy az ember 23 éves korára bejárja a fél világot. Voltam már: Csehszlovákiában, Romániában, a Szovjetunióban, Jugoszláviában, Iránban, Görögországban. Jártam már Franciaországban, Olaszországban, Hollandiában, Írországban és Angliában is. Többször voltam már Bécsben, mint a Balatonon. Persze ez így túl nagyképűen hangzik, de az igazság az, hogy Leányfalun lakom és a Duna-kanyarban jobban szeretek nyaralni.

— Mennyit látsz egy-egy külföldi úton?

— Sajnos, nem túl sokat. Tulajdonképpen az a jó, ha valaki mindjárt a verseny elején kiesik. Akkor marad még egy-két napja a városnézésre. De egyébként nem sok. Azért apránként mindent meg lehet nézni. Ha az ember többször jár ugyanott. Ehhez persze, jól kell vívni, hogy máskor is kivigyék. Szóval, mégsem érdemes mindjárt az elején kiesni.

— Csinálunk néha klubtúrákat is, csere alapon. Így jártam legutóbb Londonban és Dublinban, mindkét város nagyon érdekes volt, nemcsak a látnivalók, hanem az emberek is. „Igazi" angolokkal és írekkel beszélgetni... Szóval, lassan azért mindent meg lehet ismerni.

— Problémáid?

— Sajnos, az egyetemi vizsgaidőszak még nincs összehangolva a nemzetközi versenynaptárral. És mint végzős hallgató szeretnék az idén jó rendű diplomát szerezni. Ez a legfőbb célom. Aztán szeretnék bekerülni a válogatottba is és ott jól vívni. Kijutni az ankarai VB-re vagy Torinóba az Universiádéra.

Reméljük, sikerülni fog. És minél későbbi gyógyulást kívánunk Erdős Sándornak abból a betegségből, amit úgy hívnak, hogy — párbajtőr.

BORSI GYÖRGY